

RAAP-NOTITIE 5496

Plangebied Hydepark herontwikkeling Oranjerie in Doorn

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Archeologisch vooronderzoek:
een beknopt bureau-, inventariserend veldonderzoek
(verkennende fase) en veldinspectie

RAAP

Archeologisch Adviesbureau

CULTUURHISTORIE

6000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Protestantse Stichting Hydepark Beheer

Titel: Plangebied Hydepark herontwikkeling Oranjerie in Doorn, gemeente Utrechtse Heuvelrug; archeologisch vooronderzoek: een beknopt bureau-, en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase) en veldinspectie

Status: eindversie

Datum: 14 april 2016

Auteurs: *W.B. Verschoof-van der Vaart MA*

Projectcode: UHHO

Bestandsnaam: NO5496_UHHO

Projectleider: W.B. Verschoof-van der Vaart MA

Projectmedewerkers: S.A. van der Vaart-Verschoof MA

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 3300955100

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. M.S. Jordanov

Bevoegd gezag: gemeente Utrechtse Heuvelrug

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2016

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Protestantse Stichting Hydepark Beheer heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in september 2015 een beknopt archeologisch bureauonderzoek (BO) en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, door middel van boringen uitgevoerd in plangebied Hydepark herontwikkeling Oranjerie, gemeente Utrechtse Heuvelrug. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om de huidige Oranjerie en de directe omgeving daarvan te herontwikkelen. De plannen bestaan uit de uitbreiding van de huidige Oranjerie door middel van een aanbouw aan de achtergevel, de restauratie van het huidige gebouw met inpandige bouw en de uitbreiding van de bestaande parkeerplaats ten zuidwesten van de Oranjerie, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is.

Na afloop van het booronderzoek werden tijdens graafwerkzaamheden in de directe omgeving van de oranjerie archeologische resten aangetroffen. Deze toevalsvondsten zijn tijdens een veldinspectie gedocumenteerd. De resultaten van deze veldinspectie zijn toegevoegd aan onderhavige rapportage.

Tijdens het verkennend booronderzoek is de bodemopbouw en de mate van recente verstering van de bodem van het plangebied in kaart gebracht. Zoals op basis van het bureauonderzoek reeds verwacht werd, bestaat de opbouw van het plangebied uit een 70 cm tot 165 cm dik opgebracht/verstoord pakket (op een esdek) op dekzand. Waarschijnlijk is het opgebrachte/verstoorde pakket (deels) ontstaan tijdens de aanleg van het landgoed Hydepark. In dat geval zouden in het opgebrachte/verstoorde pakket nog resten van historische tuinaanleg aangetroffen kunnen worden. Derhalve kan de hoge verwachting voor archeologische resten uit de Nieuwe tijd gehandhaafd blijven.

Vanaf 135 cm -Mv is in 4 van de 6 boringen een esdek aangetroffen. In dit esdek kunnen resten uit de Middeleeuwen worden aangetroffen. Op basis van het aantreffen van leer en/of textiel in het esdek wordt verwacht dat de conservering van vondsten in deze laag goed is. Derhalve kan de hoge verwachting voor archeologische resten uit de Middeleeuwen gehandhaafd blijven.

In alle boringen is vanaf 130 cm -Mv dekzand aangetroffen. In het dekzand is in 2 van de 6 boringen een B-horizont waargenomen. In het dekzand is geen A-horizont aangetroffen. Deze bodemhorizont is waarschijnlijk opgenomen in het bovenliggende esdek of het opgebrachte/verstoorde pakket. Het vondstniveau wordt in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en deze is derhalve opgenomen in het esdek of het opgebrachte/verstoorde pakket. In het plangebied worden voornamelijk nog grondsporen verwacht (in de B-horizont of de top van de C-horizont). Voor de periode Laat Paleolithicum t/m Neolithicum kan de verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen naar beneden worden bijgesteld, aangezien deze voornamelijk uit een vondststrooiing bestaan. Diep ingegraven sporen kunnen echter nog steeds worden aangetroffen in de C-horizont. Derhalve kan de verwachting voor vindplaatsen uit de periode Laat Neolithicum t/m Nieuwe tijd gehandhaafd blijven.

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt aanbevolen om geen graafwerkzaamheden dieper dan 0 cm -Mv te verrichten. Indien dit niet mogelijk blijkt, is het advies om een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (IVO) karterende fase, bestaande uit een archeologische begeleiding uit te laten voeren. Een archeologische begeleiding behoort conform de KNA plaats te vinden op basis van een goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Dit PvE dient voor aanvang van het onderzoek te worden opgesteld door een senior-archeoloog en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bevoegde overheid.

Over dit advies kunt u contact op nemen met de bevoegde overheid, in deze mevrouw Luksen-Ijtsma, archeoloog van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Indien u dat wenst, kunnen wij u in dit overleg assisteren.

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens.....	6
1 Inleiding.....	7
1.1 Kader.....	7
1.2 Ligging van het plangebied.....	7
1.3 Planomschrijving.....	8
1.4 Doel- en vraagstelling.....	8
1.5 Kwaliteit.....	9
2 Beknopt bureauonderzoek.....	10
2.1 Methode.....	10
2.2 Aardkundige situatie.....	10
2.3 Bewoningsgeschiedenis.....	11
2.4 Archeologie.....	14
2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	17
3 Veldonderzoek.....	19
3.1 Methode.....	19
3.2 Resultaten.....	19
3.3 Synthese.....	20
4 Veldinspectie.....	22
4.1 Methode.....	22
4.2 Resultaten.....	22
5 Conclusies en aanbevelingen.....	24
5.1 Onderzoeksvragen.....	24
5.2 Conclusies.....	26
5.3 Aanbevelingen.....	27
Literatuur.....	28
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen.....	30
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	53

Administratieve gegevens

Projectcode	UHHO	
ARCHIS Onderzoeksmelding	3300955100	
Type onderzoek	beknopt bureauonderzoek, inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) en veldinspectie	
Opdrachtgever	Protestantse Stichting Hydepark Beheer	
Contactpersoon	De heer B. Woltinge	
Onderzoekskader	bestemmingsplanwijziging	
Locatie	<i>Toponiem</i>	Oranjerie Hydepark
	<i>Plaats</i>	Doorn
	<i>Gemeente</i>	Utrechtse Heuvelrug
	<i>Provincie</i>	Utrecht
	<i>Kadastrale gegevens</i>	Gemeente Doorn, sectie A, nummer 0726
	<i>Oppervlakte plangebied</i>	Maximaal 3.000 m ²
	<i>Kaartblad</i>	32C
	<i>Centrumcoördinaat</i>	149.300 / 450.975
Bevoegd gezag	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	
Onderzoekperiode	september-november 2015	
Afbakening plangebied	het plangebied betreft de directe omgeving van de Oranjerie	

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Protestantse Stichting Hydepark Beheer heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in september 2015 een beknopt archeologisch bureauonderzoek (BO) en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, door middel van boringen uitgevoerd in plangebied Hydepark herontwikkeling Oranjerie, gemeente Utrechtse Heuvelrug. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om de huidige Oranjerie en de directe omgeving daarvan te herontwikkelen. De plannen bestaan uit de uitbreiding van de huidige Oranjerie door middel van een aanbouw aan de achtergevel, de restauratie van het huidige gebouw met inpandige bouw en de uitbreiding van de bestaande parkeerplaats ten zuidwesten van de Oranjerie, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is.

Na afloop van het booronderzoek werden tijdens graafwerkzaamheden in de directe omgeving van de oranjerie archeologische resten aangetroffen. Deze toevondsten zijn tijdens een veldinspectie gedocumenteerd. De resultaten van deze veldinspectie zijn toegevoegd aan onderhavige rapportage.

Beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente Utrechtse Heuvelrug is in dezen de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de aanwezigheid van eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Utrechtse heuvelrug ligt het plangebied in een zone met een zeer hoge archeologische waarde (Botman e.a., 2009). Het beleid voor deze zone schrijft voor dat bij bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 30 cm -Mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan Buitengebied Doorn (NL.IMRO.1581.bpDOObuitengebied-va02; <http://www.ruimtelijkeplannen.nl>). De omvang van de bodemingrepen bedraagt maximaal 3.000 m² en de diepte van de ingrepen is nog onbekend. Het onderzoek is nodig aangezien naar verwachting eventueel aanwezige archeologische waarden bij toekomstige graafwerkzaamheden in het gebied zullen worden verstoord.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt ten noorden van de Dribergsestraatweg, aan de Hydeparklaan, buiten de bebouwde kom van Doorn (figuur 1). Op recente luchtfoto's in Google Earth is het plangebied afgebeeld als deels bebouwd (§ 1.3) en deels begroeid met gras en bomen (figuur 5). Volgens de geraadpleegde topografische kaart en het Actueel Hoogtebestand Nederland

(<http://www.ahn.nl/>) bedraagt de huidige maaiveldhoogte in het plangebied ongeveer 6,3 m +NAP. Ten behoeve van het bureauonderzoek is een ruime zone rond de geplande ingrepen aangewezen als plangebied. Het veldonderzoek heeft zich enkel op de locatie van de bodemingrepen gericht (zie figuur 1 en 5). De veldinspectie heeft plaatsgevonden direct ten noordwesten en ten zuidoosten van de Oranjerie.

1.3 Planomschrijving

De opdrachtgever is voornemens om de huidige Oranjerie uit te breiden door middel van twee aanbouwen aan de achtergevel (aan de westzijde), de restauratie van het huidige gebouw met inpandige bouw en de uitbreiding van de bestaande parkeerplaats ten zuidwesten van de Oranjerie (figuur 2). De uitbreidingen aan de achtergevel van de Oranjerie hebben beide een oppervlakte van 35 m² (ca. 12,5 bij 2,75 m). De uitbreiding aan de zuidwestzijde beslaat deels een bestaande kelderingang (ca. 4 bij 2,75 m) en een verharde en overkapte zone (ca. 8,5 bij 2,75 m). De uitbreiding aan de noordwestzijde beslaat deels een bestaande uitbreiding aan het gebouw (ca. 4 bij 3,87 m) en een verharde parkeerplaats (ca. 8,5 bij 3,87 m). De diepte van de voorgenomen bodemingrepen ten behoeve van de bouw van de uitbreidingen is nog onbekend, maar zal waarschijnlijk maximaal 1 m -Mv betreffen (ten behoeve van de aanleg van funderingen en kabels en leidingen).

De bestaande parkeerplaats heeft een oppervlakte van circa 130 m² (ca. 13 bij 10 m). Deze zal aan de noord- en zuidzijde worden uitgebreid met circa 35 m² (de bestaande parkeerplaats zal verlengd worden met 3,5 m aan de noord- en zuidzijde). De diepte van de bodemingrepen die gepaard gaan met het vergroten van de parkeerplaats is onbekend, maar zal waarschijnlijk maximaal 1 m -Mv betreffen.

1.4 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het beknopte bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied aan de hand van bestaande bronnen teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek is het toetsen en aanvullen van deze gespecificeerde verwachting. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 5 een advies gegeven over de omgang met eventueel aanwezige archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten.

Onderzoeksvragen:

1. Wat is de geologische/bodemkundige opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?
2. Indien het bodemprofiel niet intact is, wat is de aard, en diepte en omvang van de verstoring?
3. Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?

4. Indien de archeologische verwachting niet kan worden bevestigd, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?
5. Is in het plangebied een intact potentieel vondstniveau aanwezig en zo ja, komt dit overeen met het op basis van het bureauonderzoek verwachte potentiële vondstniveau?
6. Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
7. In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied? En hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?
8. Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

1.5 Kwaliteit

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl). Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de geldende richtlijnen voor archeologisch onderzoek, zoals beschreven in *Richtlijn uitvoering archeologisch onderzoek gemeente Utrechtse Heuvelrug september 2013, versie 1.0*. Voorafgaand aan het veldonderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld en ter goedkeuring aan mevrouw Luksen-IJtsma van gemeente Utrechtse Heuvelrug voorgelegd. Dit PvA is goedgekeurd (d.d. 25-09-2015).

Voor de in deze notitie genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar tabel 1.

2 Beknopt bureauonderzoek

2.1 Methode

Tijdens het bureauonderzoek wordt aan de hand van verschillende bronnen informatie verzameld om inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de (lokale) opbouw van de bodem en de sporen die de mens in het landschap heeft achtergelaten. Om een beeld te vormen over het voormalige landschap is onder andere gebruikgemaakt van verschillende geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor informatie omtrent het reliëf in en rondom het plangebied is het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN) geraadpleegd (<http://www.ahn.nl>).

Om de bekende archeologische gegevens te inventariseren zijn de beleidsadvieskaart van de gemeente Utrechtse Heuvelrug (Botman e.a., 2009), de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Utrecht, de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) en het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geraadpleegd. Bij onderhavig onderzoek is voornamelijk gebruikgemaakt van reeds bekende gegevens uit eerder onderzoek in de directe omgeving van het plangebied (Warning, 2013 & Verschoof, 2013).

Om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van eventuele bebouwing en/of bodemverstoringen in het plangebied zijn onder andere historisch kaartmateriaal (<http://www.watwaswaar.nl>) en het Bodemloket (<http://www.bodemloket.nl>) geraadpleegd. Voor een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar de literatuurlijst achter in dit rapport.

2.2 Aardkundige situatie

Landschappelijke ontwikkeling

Het plangebied ligt landschappelijk gezien in het Utrecht-Gelders zandgebied. Dit landschap wordt grotendeels bepaald door het stuwwallen-complex van de Utrechtse Heuvelrug. De stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug met het bijbehorende bekken van de Gelderse Vallei zijn gedurende de voorlaatste ijstijd ontstaan (200.000-130.000 jaar geleden). Gedurende het Midden Weichselien (ca. 73.000 - 13.000 jaar geleden) was er sprake van een zeer koude en droge periode waarin door het ontbreken van vegetatie veel fijnzandig materiaal kon gaan verstuiven. Het materiaal werd getransporteerd en elders afgezet als dekzand. Het dekzand is onder andere als een soort gordel tot afzetting gekomen langs de flanken van de stuwwal. Ongeveer 10.000 jaar geleden ging de laatste ijstijd over in de relatief warme periode waarin we ons nu bevinden, het Holoceen. Door het warmere klimaat zijn de stuwwallen begroeid geraakt met bossen. In de Middeleeuwen ontstonden door ontbossing, afplagging en schapenbeweiding heidevelden. Deze transformatie moet zich al vanaf de Vroege Middeleeuwen hebben voltrokken (Botman e.a., 2009).

Geo(morfo)logie

Volgens de geologische kaart van Nederland bestaat de ondergrond van het plangebied uit dekzand (Verbaeck, 1984; code Tw3). Geomorfologisch gezien ligt het plangebied in een zone met lage landduinen met bijbehorende vlakten en laagten (Stiboka/RGD, 1982: code 4L8). Volgens de geomorfologische kaart is de omgeving van het plangebied plaatselijk afgegraven. De lage landduinen bestaan uit secundair verstoven dekzand en worden gerekend tot de Formatie van Boxtel, het Laagpakket van Kootwijk (NITG-TNO, 2003). De landduinen zijn ontstaan in het Holoceen. Ten noordoosten van het plangebied bevindt zich de stuwwal van Woudenberg (Berendsen, 2004).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit kamppodzolgronden: leemarm en zwak lemig fijn zand (Stiboka, 1966; code cHd21). Kamppodzolbodems zijn bodems met een matig dikke A-horizont (30-50 cm), die het resultaat is van ophoging met plaggenmest, het zogenaamde esdek (De Bakker, 1966). Ze worden vooral in oudere ontginningen aangetroffen op de hogere delen van de Veluwe (Kuipers, 1980). Het op zo grote schaal bemesten met plaggenmest dat esdekken ontstaan, begint tussen 1000 en 1600 na Chr. (Blijdenstijn, 2005).

Voordat de plaggenmest werd aangebracht, is in drogere gebieden vaak op natuurlijke wijze een humus- of moderpodzol in het dekzand ontstaan. Een podzol is een bodem met een uitspoelingslaag (E-horizont) en een inspoelingslaag (B-horizont). Het proces van het uitloggen van de E-horizont en de vorming van een B-horizont door inspoeling van amorfe humus en ijzer wordt podzolering genoemd. Het oorspronkelijke dekzand onder de B-horizont wordt C-horizont genoemd. De overgang van B-horizont naar C-horizont heet BC-horizont. Indien de podzolbodem of delen daarvan nog intact zijn, kunnen eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen vanaf het Laat Paleolithicum nog (gedeeltelijke) aanwezig zijn.

Op de bodemkaart staat in de directe omgeving van het plangebied grondwatertrap VII aangegeven. Grondwatertrap VII wijst erop dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand meer dan 80 cm -Mv en de laagste grondwaterstand meer dan 120 cm -Mv bedraagt. Een dergelijk lage grondwaterstand betekent dat eventueel aanwezige organische archeologische resten (zoals hout en bot) binnen 120 cm -Mv niet goed geconserveerd zullen zijn. Anorganische archeologische resten kunnen in goede staat in de bodem aanwezig zijn.

2.3 Bewoningsgeschiedenis

(Cultuur)historische achtergrond

De omgeving van het plangebied is vanaf circa 1000 na Chr. door middel van kampontringing geschikt gemaakt voor de landbouw (Blijdenstijn, 2005). Volgens de CHS is het gebied waarbinnen het plangebied valt pas na 1800 in cultuur gebracht. De Oranjerie (Monumentnr.

13270) maakt deel uit van de rijksbeschermd buitenplaats Hydepark (Rijksmonumentnr. 530562; <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?>).

Landgoed Hydepark

Het plangebied ligt op het terrein van landgoed Hydepark. Tussen de dorpjes Doorn en Driebergen kocht de heer G.H.R. Hoff in 1815 een stuk wildernis, waarschijnlijk met heidevelden, van circa 114 hectare. Hierop stichtte hij de buitenplaats Heideperk, Heidepark of Hydepark. Dit bestond uit een woning (huize Heidepark), een koetshuis en een tuinmanswoning. Het gebied rond Hydepark ontwikkelde zich als een regio met vele buitenplaatsen en villa's, nu bekend als de Stichtse Lustwarande. In 1862 werd een nieuw Huize Heidepark gebouwd. Deze woning was groter dan het vorige huis en stond op dezelfde locatie als het eerste huis (Verschoof, 2013 [bijdrage van mevrouw drs. M. de Boer]). Deze landhuizen lagen ten oosten van de Oranjerie. Ten tijde van deze landhuizen was het plangebied in gebruik als landbouwgrond (zie hieronder).

Rond 1882 werd een nieuw landhuis gebouwd door de toenmalige eigenaar de heer G. Visser. Dit huis stond op de locatie van het hoofdgebouw van de PKN. In 1885 werd Heidepark door jhr. H.M.J. Van Loon en mevrouw C.A. Borski aangekocht en uitgebreid met omliggende gronden. J.M. Landré ontwierp een nieuw, eclectisch landhuis (een bouwstijl waarbij elementen van verschillende stijlen worden gecombineerd) en nagenoeg alle bijgebouwen. Hendrik Copijn creëerde een park in de gemengde of eclectische stijl (een stijl waarbij tuinaanleg uit meerdere stijlperiodes wordt gebruikt). Het introverte ontwerp bestond grotendeels uit een romantische landschappelijke aanleg. Door nauwkeurig ontworpen hoogteverschillen, boom- en heestergroepen, variatie in vormen en soorten beplanting, waterpartijen, watervallen, open gebieden en een hertenkamp kreeg het park een natuurlijk karakter. Een slingerend pad werd echter wel sierlijk begeleid door onnatuurlijke laanbomen. Ook kwamen er geometrische tuinen met bloeiende planten op de terrassen van het landhuis, voor de oranjerie en in de vorm van een rosarium. Deze deeltuinen refereren naar historische classicistische tuinen. Tuinhuisjes, prieeltjes, een ruïne, vazen, cementrustieke objecten en bijgebouwen lagen als tuinsieraden verspreid over het park. De cementrustieke objecten bestonden uit rotspartijen, een brug, een grot en watervallen. Ook de trappen voor de oranjerie kregen cementrustieke randen die op rotsen leken.

Op het landgoed stonden naast een groot buitenhuis (40x20m), stallen, een koetsiers- en tuinmanswoning, een oranjerie, een watertoren, twee portierswoningen, een machinegebouw, kassen, een boerderij, een varkensfokkerij, een woning voor de jachttopziener en een villa voor de zoon gebouwd (Laman, 1995). In de Tweede Wereldoorlog werd Huize Hydepark door de Duitsers als hoofdkwartier gevorderd (Laman, 1995). Kort voor het eind van de oorlog vond een brand plaats waarbij het huis deels verwoest werd. Het landhuis werd na de oorlog afgebroken. Het landgoed werd later opgesplitst en kreeg verschillende eigenaren. Ten noorden van de Arnhemsebovenweg kwamen het vakantiepark het Grote Bos van de RCN en een begraafplaats. Ten zuiden van de Arnhemsebovenweg kocht Bartiméus de ooststrand van het park, inclusief het parkgedeelte rond La Foret. Het zuidoostelijke gedeelte van het park, met de buitenplaats, werd ge-

kocht door de Nederlands Hervormde Kerk. Op de plaats van het landhuis van Van Loon werd in 1962 een modern gebouw ontworpen door K.L. Sijmons. De Nederlands Hervormde Kerk is opgegaan in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). De PKN gebruikt zelf het hoofdgebouw en stelt het noordelijke gedeelte van haar perceel ter beschikking aan het diaconaal vakantiecentrum, het F.D. Roosevelthuis.

De Oranjerie

De Oranjerie van landgoed Hydepark ligt ten (noord)westen van het hoofdgebouw, aan de Hydeparklaan (huisnummer 10). De Oranjerie (ontworpen door W.J.N. Lange) betreft één van de mooiste voorbeelden van eclectische architectuur binnen de Stichtse Lustwarande (Laman, 1995). Oranjerieën werden op buitenplaatsen gebouwd om niet-winterharde planten 's winters in op te bergen of om permanent exotische planten in te laten groeien. Men noemt deze gebouwen oranjerieën omdat zij aanvankelijk gebouwd werden om 's winters sinaasappelboompjes te stallen. Ook in deze Oranjerie stonden dergelijke boompjes, daarnaast werden palmen en varens gekweekt. De varens groeiden op een rotswerk waartussen een waterval was aangelegd.

De Oranjerie werd in 1887/1888 gebouwd. Opvallend is voornamelijk de symmetrische, uit lichtgele Udelfanger zandsteen opgetrokken voorgevel. Deze stond gericht op het (toen verdwenen) landhuis. De stijl is eclectisch maar hoofdzakelijk geïnspireerd op de Lodewijk XIV-stijl. De gevel is rijk gedetailleerd en heeft een statig uiterlijk. De façade wordt gedomineerd door rondbogen. Op de middenas springt de gevel naar voren en wordt bekroond door een grote koepel waarop een lantaarn is geplaatst. Onder de met zuilen ondersteunde koepel bevond zich een zitplaats welke tevens de entree vormde. Op de hoeken bevinden zich twee andere koepels. De drie koepels zijn door balustraden met elkaar verbonden. Haaks op de Oranjerie ligt een kleine vijver. Ten zuidwesten van de Oranjerie is in 1887 en ijskelder gebouwd in een kunstmatige heuvel. Bovenop deze heuvel stond origineel een watertoren (Laman, 1995). Deze ijskelder en delen van het systeem van de watertoren zijn nog steeds in de ondergrond aanwezig.

Historisch landgebruik

Om inzicht te verkrijgen in het grondgebruik in het plangebied in de Nieuwe tijd biedt de analyse van historische kaarten een goede invalshoek. Op de 'Kaart van de Lande van Utrecht' uit 1696 van De Roy staat in het plangebied geen bebouwing afgebeeld. Het plangebied ligt in een overgangszone tussen de 'Wegh na Doorn' met landhuizen in het zuiden en een landduingebied in het noorden (De Roy, 1973). Het landgoed Hydepark (of Heidepark) staat als zodanig voor het eerst aangegeven op de kadastrale minuut uit 1821 (figuur 3). Op deze kaart is te zien dat het eerste landhuis ten oosten van de Oranjerie staat. Direct ten noorden van het hoofdgebouw stond een rechthoekig koetshuis. Verder naar het noordwesten stond een tuinmanswoning. Rond het hoofdgebouw lagen water en bos ter vermaak en tuinen (<http://www.watwaswaar.nl>). De Oranjerie is op dit moment nog niet gebouwd. De locatie van de Oranjerie ligt op een aantal akkers te midden van enkele boerenerven. In 1862 werd op dezelfde locatie als het eerste huis een nieuw, groter huis gebouwd (pers. comm. mevrouw drs. M. de Boer).

Op de Topografische Militaire Kaart (TMK) uit 1870 is de situatie op landgoed Hydepark aangrijpend veranderd (<http://www.watwaswaar.nl>). Het hoofdgebouw van Hydepark is verplaatst naar het zuiden op de locatie van de huidige bebouwing. Daarnaast zijn watergangen, wegen en paden omgelegd. Op de Topografische Militaire Kaart uit 1910 is de situatie wederom veranderd (<http://www.watwaswaar.nl>). Op deze kaart heeft het huis (en het omliggende park) de vorm gekregen zoals weergegeven op de finale tekening van Hydepark door de heer H. Copijn (figuur 4). Op deze kaart is voor het eerst de Oranjerie en de omliggende tuin duidelijk te onderscheiden. Op de kaart van Copijn is te zien dat rond de Oranjerie geen opvallende tuinelementen (zoals paden, perken of waterpartijen) staan aangegeven, waarschijnlijk lag hier verharding in de vorm van grind. De huidige parkeerplaats ligt in een zone met bomen, ook hier zijn geen opvallende tuinelementen te onderscheiden. Vanaf 1962 is op topografische kaarten de huidige bebouwing ter plaatse van het hoofdgebouw te zien (<http://www.watwaswaar.nl>). De situatie rond de Oranjerie blijft vrijwel ongewijzigd.

2.4 Archeologie

Archeologische verwachting

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Utrechtse Heuvelrug ligt het plangebied in een beschermde landgoederenzone. Daarnaast ligt het plangebied in een zone met een lage verwachtingswaarde voor alle perioden. Deze verwachting is gebaseerd op de verwachte bodemopbouw bestaande uit stuifduinen op dekzand (Botman e.a., 2009).

Op de IKAW valt het plangebied in een zone met een lage archeologische verwachting. Deze verwachting is gebaseerd op de ligging van het plangebied in een zone met mogelijke stuifduinen (Deeben, 2008; zie ook <http://www.cultureelerfgoed.nl>).

Bekende archeologische resten

In ARCHIS staan geen archeologische monumenten geregistreerd uit de directe omgeving van het plangebied (straal 500 m).

Op landgoed Hydepark zijn een mogelijke grafurn uit de Romeinse tijd en enkele fragmenten aardewerk uit de Middeleeuwen aangetroffen (figuur 1: ARCHIS-waarnemingsnummers 26438, 44148 en 427249). Ten zuidoosten van het plangebied ligt huis Beukenrode. Bij dit huis zijn archeologische resten aangetroffen die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een graf- en/of urnenveld uit de periode Late Bronstijd t/m Romeinse tijd (figuur 1: ARCHIS-waarnemingsnummer 26526). Het betreft (een urn met) crematieresten, fragmenten aardewerk, een Romeinse munt en een Romeinse spinklos. Ten zuiden van Hydepark en het onderhavige plangebied ligt huis Oudeweg. Bij dit huis zijn twee archeologische waarnemingen gedaan in de 19e eeuw (figuur 1: ARCHIS-waarnemingsnummers 26424 en 26901). Het betreft de vondst van fragmenten aardewerk uit de Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen.

Ten westen van het plangebied (ter hoogte van Hydeparklaan 3) is een mogelijke grafheuvel aangetroffen uit de periode Laat Neolithicum t/m IJzertijd (figuur 1: ARCHIS-waarnemingsnummer 27765).

Gegevens eerder onderzoek

In de directe omgeving van het plangebied is eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd. Ten noorden van het plangebied is in 2007 een verkennend booronderzoek rondom het F.D. Roosevelthuis uitgevoerd. Tijdens dat onderzoek bleek het plangebied grotendeels verstoord tot in het dekzand. In andere delen is intact dekzandprofiel of een middeleeuwse akkerlaag aangetroffen. Op basis van het onderzoek is aanbevolen om delen van het terrein te beschermen door planinpassing (Raczynski-Henk, 2007).

Ten noordoosten van het plangebied is in 2009 door ADC Archeoprojecten een verkennend en karterend booronderzoek uitgevoerd. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat ook hier de bodem deels verstoord is tot in de C-horizont van het dekzand en deels nog een restant podzol B- horizont aanwezig is. In het plangebied is de vondstlaag grotendeels verdwenen, daarom is voor deze locatie een proefsleuvenonderzoek geadviseerd (Van Lil, 2009).

Op basis van deze onderzoeken kan geconcludeerd worden dat de mate van bodemverstoringen plaatselijk kunnen verschillen. Binnen een plangebied kan de bodem tot in de C-horizont verstoord zijn, of kan sprake zijn van een plaggende met een B-horizont eronder.

Ten oosten van het onderhavige plangebied (ter hoogte van het hoofdgebouw van de PKN) is in 2013 een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) in de vorm van boringen uitgevoerd (Warning, 2013). Tijdens het veldonderzoek is in het plangebied een verstoord/opgebracht pakket op een (restant van een) esdek op dekzand aangetroffen. Op basis van de boringen kan niet vastgesteld worden of het opgebrachte/verstoorde pakket is ontstaan tijdens de aanleg van de huidige bebouwing. Mogelijk is een deel van dit pakket ontstaan tijdens de aanleg van het landgoed Hydepark. In dat geval zouden in het verstoord/opgebrachte pakket nog resten van historische tuinaanleg aangetroffen kunnen worden (tussen 0 en 1,45 tot 2,6 m -Mv). Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gedempte waterpartijen en tuinpaden. Tijdens het veldonderzoek zijn in het opgebrachte verstoorde pakket fragmenten (verbrand) baksteenpuin en grind waargenomen.

Onder het verstoorde/opgebrachte pakket is een esdek en dekzand aangetroffen. In het esdek zijn klei- en zandbrokjes aanwezig. Waarschijnlijk is het esdek grotendeels verstoord door de inrichting van het plangebied als landgoed in de 19e eeuw. Onder het esdek is geen A-horizont in het dekzand waargenomen. Deze is waarschijnlijk opgenomen in het esdek. Aangezien in 4 van de 6 boringen aanwijzingen voor bodemvorming in de top van het dekzand (B- of BC-horizont) zijn aangetroffen, wordt verwacht dat de top van het dekzand slechts deels verstoord is, voordat het esdek opgebracht is. Het vondstniveau wordt in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en is dus opgenomen in het esdek.

Samenvattend is in het plangebied sprake van twee niveaus waarin eventuele archeologische resten aanwezig kunnen zijn. In het opgebrachte/verstoorde pakket kunnen resten samenhangend met landgoed Hydepark aangetroffen worden (tussen 0 en 1,45 tot 2,6 m -Mv). Op basis van het verkennend booronderzoek kon geen onderscheid gemaakt worden tussen recente ver-

storingen en historische verstoringen veroorzaakt door bijvoorbeeld de aanleg en het onderhoud van een tuin. In de top van het dekzand kunnen resten vanaf het Laat Paleolithicum verwacht worden. In 4 van de 6 boringen zijn aanwijzingen voor bodemvorming aangetroffen op een diepte van 1,45 tot 2,60 m -Mv. Eventueel vondstniveau werd in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en deze is opgenomen in het esdek.

In het plangebied worden voornamelijk nog grondsporen verwacht (in de top van de C-horizont). Voor de periode Laat Paleolithicum t/m Neolithicum kan de verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen naar beneden worden bijgesteld, omdat de verwachte resten voornamelijk uit vondststrooiingen bestaan. Er kan echter niet uitgesloten worden dat er in het plangebied sprake kan zijn van grafheuvels. Deze kunnen uit het Laat Neolithicum t/m de Bronstijd dateren. Opgemerkt dient te worden dat geofysisch onderzoek niet geschikt is voor het karteren en waarden van archeologische sporen zoals kuilen/greppels e.d. op een niveau dieper dan 1,5 m -Mv. Omdat de geplande bodem ingrepen niet dieper zullen reiken dan 1 m -Mv, is dit in dit geval niet bezwaarlijk.

Volgend op het bureau- en verkennend booronderzoek is in 2013 een geofysisch onderzoek uitgevoerd (Verschoof, 2013). Rondom het hoofdgebouw van de PKN werden resten verwacht van de tuinaanleg rondom het voormalige landhuis. Ook konden er funderingen aanwezig zijn van de verschillende voormalige landhuizen die in dit deelgebied hebben gestaan. Het betreft dus de bebouwing van na 1862. Resten van de eerste twee fasen van het huize Hydepark (uit 1815 en uit 1862) werden niet binnen de onderzoekslocatie verwacht. In deelgebied 2 (het rosarium) werden resten van de tuinaanleg (bloemperken en grindpaden) verwacht. De resten van de tuinaanleg en de mogelijke funderingen werden direct onder de bouwvoor verwacht in het aangetroffen ophoogpakket. Op basis van de onderzoeksresultaten kon worden geconcludeerd dat in het plangebied resten aanwezig zijn die gerelateerd kunnen worden aan landgoed Hydepark. Het betreft voornamelijk resten die behoren bij de tuinaanleg zoals afgebeeld op de finaletekening van Hydepark van H. Copijn. Daarnaast zijn er een aantal afwijkingen aangetroffen die mogelijk kunnen worden toegeschreven aan eerdere tuinontwerpen of die op basis van onderhavig onderzoek niet geduid konden worden.

Volgend op het geofysisch onderzoek is in 2015 een archeologische begeleiding uitgevoerd van de werkzaamheden rondom het hoofdgebouw van de PKN (Jordanov, in concept). Tijdens het onderzoek is een deel van de funderingen van de centrale en noordelijke zijvleugel en het torentje van het hoofdgebouw aangetroffen van buitenplaats Hydepark, gebouwd in 1886-1888. Ter hoogte van de funderingen van het PKN-gebouw dat in 1962 is gebouwd, zijn de funderingen van het 19e-eeuws huis afgebroken. De locatie van funderingen komt vrijwel precies overeen met de projectie van de finale tekening van Copijn op de huidige topografie. Ook van het terras aan de zuidwestkant van het gebouw zijn resten aangetroffen.

Het onderzoek heeft ook bewijs opgeleverd voor het uitgebreide waterleidings- en zuiveringsstelsel dat genoemd wordt in verschillende bronnen. Op drie locaties zijn grote overkluisde kelders aangetroffen. Een deel van het riool is aangetroffen ten noorden van het hoofdgebouw.

Ten slotte zijn resten van paden aangetroffen die qua omvang en locatie overeenkomen met de projectie van de finale tekening van Copijn op de huidige topografie (Jordanov, 2015).

Ten behoeve van de aanleg van een riool is een archeologische begeleiding uitgevoerd (Jordanov, 2015). Deze rioolsleuf lag direct ten noordoosten van het hoofdgebouw van de PKN. Voorafgaand aan het veldonderzoek werden resten van tuinaanleg van de landschapstuin van Copijn en mogelijke eerdere tuinontwerpen verwacht. Tijdens de archeologische begeleiding zijn geen archeologische waarden aangetroffen. Wel is een intact bodemprofiel aangetroffen. Dit bodemprofiel bestaat uit een ophogingslaag (uit de 20e eeuw) op een oude bouwvoor (uit de tijd van de aanleg van het landhuis in de 19e eeuw) op een esdek op een podzolbodem (A-, E-, B/C- en C-horizont) (Jordanov, 2015).

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Laat Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Het kan gaan om (resten van) nederzettingsterreinen/grafvelden/akkerlagen en/of gebruiksvoorwerpen.

In (de top van) de pleistocene afzettingen kunnen archeologische resten uit het Laat Paleolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen bevinden. De archeologische resten uit het Laat Paleolithicum t/m Neolithicum zullen hoofdzakelijk bestaan uit een strooiing van vuursteen en/of aardwerk en grondsporen. De vondstlaag is mogelijk opgenomen in de bouwvoor (of indien aanwezig in het ophogings-/esdek). Archeologische grondsporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) zullen zich bevinden tot in de top van de C-horizont.

Daarnaast kunnen grafheuvels uit de periode Laat Neolithicum t/m IJzertijd worden verwacht. Indien aanwezig zal een dergelijk grafmonument waarschijnlijk geëgaliseerd zijn. Echter eventuele randstructuren (zoals paalkransen en greppels) en een mogelijke grafkuil kunnen nog in de (top van de) pleistocene afzettingen aanwezig zijn. Verder kunnen resten van graf- en/of urnenvelden uit de periode Late Bronstijd t/m Romeinse tijd worden verwacht. Ook deze resten worden in (de top van de) pleistocene afzettingen verwacht. Verder zijn in de omgeving resten bekend uit de Vroege Middeleeuwen. Indien aanwezig worden deze eveneens in de (top van de) pleistocene afzettingen verwacht.

In de top van de pleistocene afzettingen (of indien aanwezig in het ophogings-/esdek) kunnen eveneens archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd voorkomen. Mogelijk kunnen resten van boerenerven van voor 1887 voorkomen in het plangebied. Op basis van historisch kaartmateriaal wordt echter geen bebouwing in het plangebied uit de 17e t/m 19e eeuw verwacht. Dergelijke resten betreffen waarschijnlijk archeologische resten die gerelateerd kunnen worden aan agrarische activiteiten, zoals greppels of sloten.

Op basis van de ligging van het plangebied op landgoed Hydepark geldt een hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten samenhangend met dit landgoed. In het

plangebied kunnen nog resten van historische tuinaanleg aanwezig zijn. Deze resten zijn met een booronderzoek niet of nauwelijks op te sporen.

De top van de pleistocene afzettingen wordt op basis van eerder archeologisch onderzoek in de omgeving van het plangebied op circa 3,9 tot 5,6 m +NAP verwacht. In de pleistocene afzettingen zijn de bodemomstandigheden relatief droog en zuur. Organische resten en bot zullen hierdoor slecht geconserveerd zijn. Vooral handgevormd aardewerk zal minder goed geconserveerd zijn dan harder gebakken, geglazuurd aardewerk. Vuursteen en natuursteen zullen goed geconserveerd zijn.

Om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en de mate van verstoring van de bodemopbouw vast te stellen, wordt een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij worden 6 boringen zo verspreid mogelijk over het plangebied gezet.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek verkennde fase. Het doel van het veldonderzoek door middel van boringen is om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar en waardoor de bodemopbouw verstoord is geraakt en waar niet. Daarnaast wordt vastgesteld of het bodemprofiel en eventuele archeologische indicatoren aanleiding geven te veronderstellen dat archeologische resten aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Daartoe zijn 6 boringen zo verspreid mogelijk over het plangebied geplaatst (figuur 5).

Er is geboord tot maximaal 215 cm -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah 2; Bijlage 1). Alle boringen zijn ingemeten met behulp van een RTK-GPS (x-, y- en z-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Bodemopbouw

In alle boringen is een overeenkomende bodemopbouw aangetroffen. Onder de bouwvoor is een 70 tot 165 m dik opgebracht/verstoord zandpakket aangetroffen. Onder dit zandpakket is een mogelijk esdek aangetroffen met daaronder dekzand (figuur 5).

Bouwvoor

Tijdens het veldonderzoek is vanaf maaiveld een 15 tot 40 cm dikke bouwvoor aangetroffen. De bouwvoor bestaat uit (donker)grijsbruin tot bruingrijs, zwak tot matig humeus, matig fijn, zwak siltig zand met zandbrokken, grind en sporadisch een fragment puin. In boring 3 is direct onder de bouwvoor een 35 cm dik verstoord zandpakket aangetroffen. Dit pakket bestaat uit lichtgeelgrijs, matig grof, zwak siltig zand met fragmenten bouwpuin. In boring 4 is geen bouwvoor aangetroffen. Hier bestaat de ondergrond vanaf het maaiveld uit grijs, matig fijn, zwak siltig zand met zandbrokken en fragmenten glas en bouwpuin.

Opgebracht/verstoord pakket

Onder de bouwvoor is op en diepte variërend tussen 30 en 50 cm -Mv (5,55 tot 6,25 m +NAP) in alle boringen een 70 tot 165 cm dik zandpakket aangetroffen. Dit pakket bestaat uit lichtwitgrijs

tot lichtbruingrijs, matig fijn, zwak siltig zand met zandbrokken, humus- en ijzervlekken. In de boringen 2 en 3 zijn enkele fragmenten houtskool aangetroffen in dit pakket. In boring 3 is eveneens op 80 cm -Mv (5,65 m +NAP) een fragment porselein aangetroffen. Dit fragment is niet verzameld. Op basis van de aanwezigheid van zandbrokken en het aangetroffen aardewerk wordt dit pakket als opgebracht/verstoord geïnterpreteerd.

Bij het onderzoek van Warning (2013) rond het hoofdgebouw van landgoed Hydepark is een vergelijkbaar pakket aangetroffen. Dit pakket bevatte echter bouwpuin en grind. Door Warning (2013) werd dit pakket geïnterpreteerd als een opgebracht/verstoord pakket dat mogelijk is ontstaan tijdens de aanleg van landgoed Hydepark. Het feit dat het pakket rond het hoofdgebouw bouwpuin en grind bevat, kan verklaard worden door de aanwezigheid van de resten van (voorlopers van) het hoofdgebouw in de ondergrond in dat deel van het landgoed.

Esdek

Onder het opgebracht/verstoord pakket is in 4 boringen donker(bruin)grijs, zwak siltig zand aangetroffen (boringen 1, 4, 5 en 6). Het zand is zwak humeus. Dit pakket is geïnterpreteerd als door ophoging ontstane A-horizont; het esdek. De top van het esdek is tussen 130 cm en 180 cm -Mv (5,1 m en 4,76 m +NAP) aangetroffen. De dikte van het esdek varieert tussen 5 en 20 cm. In boring 1 is dit pakket gevlekt en is op een diepte van 150 cm -Mv (5 m +NAP) enkele spikkels houtskool en enkele fragmenten leer en/of textiel aangetroffen. Deze zijn niet verzameld. In boring 5 is op een diepte van 195 cm -Mv (4,6 m +NAP) een brok houtskool aangetroffen. Deze is niet verzameld.

Dekzand

In de boringen 1 en 3 gaat het esdek (of opgebracht/verstoord zandpakket) naar beneden toe over in lichtbruin(grijs), zwak humeus, zwak siltig zand. Dit zand is geïnterpreteerd als B-horizont in het dekzand. De top van de B-horizont is tussen 160 cm en 185 cm -Mv (4,9 m en 4,6 m +NAP) aangetroffen. De dikte van de B-horizont varieert van 10 cm tot 20 cm. In de boringen 1 en 3 gaat de B-horizont naar beneden toe abrupt over in (licht)witgrijs tot lichtgeelgrijs zand met ijzervlekken. Dit is geïnterpreteerd als C-horizont van het dekzand. De top van de C-horizont is tussen 170 cm en 205 cm -Mv (4,8 m en 4,38 m +NAP) aangetroffen.

In de boringen 4, 5 en 6 is de C-horizont direct onder het esdek, vanaf 135 tot 200 cm -Mv (4,56 m tot 5 m +NAP) aangetroffen en in boring 2 is de C-horizont direct onder het opgebracht/verstoord pakket, vanaf 195 cm -Mv (4,58 m +NAP) aangetroffen.

3.3 Synthese

Tijdens het veldonderzoek is in het plangebied een opgebracht/verstoord pakket op een (restant) esdek op dekzand aangetroffen. Mogelijk is het opgebrachte/verstoord pakket (deels) ontstaan tijdens de aanleg van het landgoed Hydepark. In dat geval zouden in het opgebrachte/verstoord pakket nog resten van historische tuinaanleg aangetroffen kunnen worden.

Onder het verstoorde/opgebrachte pakket is een esdek en dekzand aangetroffen. In de boringen 2 en 3 is het esdek geheel verstoord/verdwenen, in de overige boringen is een (restant) esdek aangetroffen. Onder het esdek is geen A-horizont in het dekzand waargenomen. Deze is waarschijnlijk opgenomen in het esdek. Het vondstniveau wordt in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en deze is opgenomen in het esdek. Op basis van het aantreffen van leer en/of textiel in het esdek wordt verwacht dat de conservering van vondsten in deze laag goed is. In het plangebied worden voornamelijk nog grondsporen verwacht (in de top van de C-horizont). Voor de periode Laat Paleolithicum t/m Neolithicum kan de verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen naar beneden worden bijgesteld, aangezien deze voornamelijk uit een vondststrooiing bestaan. Diep ingegraven sporen kunnen echter nog steeds worden aangetroffen in de C-horizont. Er kan niet uitgesloten worden dat er in het plangebied sprake kan zijn van grafheuvels. Deze kunnen uit het Laat Neolithicum t/m de Bronstijd dateren. Voor de periode Bronstijd t/m Vroege Middeleeuwen kan op basis van het huidige onderzoek de middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen gehandhaafd worden, aangezien op deze vindplaatsen sprake kan zijn van dieper ingegraven sporen.

4 Veldinspectie

4.1 Methode

Naar aanleiding van het aantreffen van archeologische resten in een aantal putten in de directe omgeving van het onderhavige plangebied is op 12 november een veldinspectie uitgevoerd. Het doel van de veldinspectie is om de aangetroffen archeologische resten zo goed mogelijk te documenteren binnen de huidige ontgravingen. Daartoe zijn 7 putten gecontroleerd op het voorkomen van archeologische resten (figuur 6).

4.2 Resultaten

In 5 van de 7 sleuven zijn archeologische resten aangetroffen (putten 1, 2, 4, 5 en 7). De aangetroffen resten worden per put besproken. Alle aangetroffen resten betreffen bakstenen structuren. Sporen 1 t/m 9 zijn gemaakt van oranjebruin baksteen met een afmeting van 21,5-22 bij 10 bij 6 cm. Spoor 10 in put 7 is gemaakt van roodbruin baksteen met een afmeting van 19,5 bij 9 bij 6,5-7 cm. De aangetroffen bakstenen structuren zijn gemetseld met cement met fragmenten schelp. Spoor 9 is afgesmeerd met een trasachtig cement.

De sporen zijn allemaal direct onder het maaiveld aangetroffen.

Put 1 en put 2

Putten 1 en 2 liggen direct ten zuidoosten van de twee trappen tussen de Oranjerie en de daarvoor liggende tuin met fontein (figuren 7 en 8; zie ook figuren 4 en 6). In beide putten zijn bakstenen funderingen van de trappen aangetroffen. Het betreft in put 1 drie verschillende sporen (1, 2 en 3; figuur 7 en 8) en in put 2 twee verschillende sporen (4 en 5; figuren 9 en 10). Spoor 1 betreft een min of meer vierkant bakstenen plaat welke een natuurstenen staander van de trap lijkt te ondersteunen. Spoor 3 en 4 betreffen vergelijkbare sporen. Bij zowel spoor 3 als 4 is voor de staander een onregelmatige laag cement aangebracht (figuren 7 en 8). Mogelijk betreft dit de aanhechting voor een sokkel.

Spoor 2 en 5 betreffen een enkele rij bakstenen die vanonder het midden van de trap uitsteken. Waarschijnlijk betreffen dit ook delen van de fundering van de trap.

Put 4

Put 4 ligt ten zuidwesten van de centrale fontein / waterpartij. In put 4 zijn twee sporen aangetroffen (figuur 11). Spoor 6 betreft een noordoost-zuidwest georiënteerd muurtje (figuur 12). Dit muurtje is één baksteenlengte (ca. 22 cm) breed en circa 1,25 m lang. Tijdens de veldinspectie waren in ieder geval 6 lagen baksteen zichtbaar. Dit spoor is de tegenhanger van spoor 8 in put 5 (zie hieronder).

Spoor 7 betreft een vierkante structuur van circa 65 bij 65 cm (figuur 13). Het middendeel van structuur is hol en heeft een afmeting van circa 24 bij 24 cm. Het oostelijke deel van de structuur

is beschadigd. Tijdens de veldinspectie waren in ieder geval 9 lagen baksteen zichtbaar. Het betreft waarschijnlijk een afvoerput of waterputje. De diepte van de structuur kon tijdens onderhavig onderzoek niet bepaald worden.

Put 5

Put 5 ligt ten noordoosten van de centrale fontein / waterpartij. In put 5 is één spoor (8) aangetroffen (figuur 14). Het betreft een noordoost-zuidwest georiënteerd muurtje (figuur 15). Dit muurtje is één baksteenlengte (ca. 24 cm) breed en circa 1,25 m lang. Tijdens de veldinspectie waren in ieder geval 6 lagen baksteen zichtbaar. Dit spoor is de tegenhanger van spoor 6 in put 4. Het muurtje is gefundeerd op een uitspringende laag baksteen. Deze laag ligt direct op de C-horizont van het dekzand.

Mogelijk zijn de muurtjes onderdeel van de tuinaanleg van de tuin van Copijn. Op een foto van de tuin van Copijn is te zien dat ter hoogte van deze aangetroffen muurtjes een kleine trap tussen de hoger gelegen rand van de tuin en het lager gelegen middendeel aanwezig is (figuur 16). Mogelijk horen deze muurtjes bij deze trappen.

Put 7

Put 7 ligt direct ten noordwesten van de Oranjerie (figuur 17). In put 7 zijn twee sporen (9 en 10) aangetroffen. Beide sporen liggen vrijwel direct onder het maaiveld. Spoor 9 betreft een waterkelder bestaande uit drie bakstenen bogen. De bogen hebben een breedte van 1 tot 1,3 m. Deze bogen zijn gemaakt van circa 3 lagen baksteen. De bovenkant van de bogen is afgesmeerd met een trasachtig cement. De diepte van de structuur bedraagt 2,4 m -Mv.

De middelste boog heeft een vierkante opening. Deze opening bestaat uit een rand van twee baksteenbreedtes dik (ca. 21 cm) en drie baksteenlagen dik. In de meest noordelijke boog zit een min of meer rond gat van circa 35 bij 30 cm. Spoor 9 kan vrijwel zeker geïnterpreteerd worden als een waterkelder. Vergelijkbare waterkelders zijn ook aangetroffen bij archeologisch onderzoek bij het koetshuis van Hydepark (Jordanov, in concept). Ook hier werd een waterkelder aangetroffen bestaande uit een bakstenen overkluisde kelder met een afmeting van 3,4 bij 1,3 m.

Spoor 10 betreft een vierkante, bakstenen afvoerput van circa 55 cm bij 55 cm. Deze structuur is opgetrokken uit bakstenen in een afwijkend formaat, namelijk 19,5 bij 9 bij 6,5-7 cm. Deze afvoerput lijkt later aan spoor 9 te zijn verbonden. Op de overgang tussen spoor 9 en 10 is een onregelmatige laag cement waargenomen. Aan de binnenkant is zichtbaar dat, om toegang te verschaffen voor de afvoer (spoor 10) tot de waterkelder (spoor 9), een gat is gebroken in de boog. Ook is een aan de binnenzijde van spoor 10 een grespijp zichtbaar.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Onderzoeksvragen

- 1. Wat is de geologische/bodemkundige opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?*

Tijdens het veldonderzoek is onder de bouwvoor een 70 tot 165 cm dik opgebracht/verstoord zandpakket aangetroffen. Dit pakket bestaat uit lichtwitgrijs tot lichtbruingrijs, matig fijn, zwak sil-
tig zand met zandbrokken, humus- en ijzervlekken. Onder het opgebrachte/verstoorde pakket is
een esdek op dekzand aangetroffen. In de boringen 2 en 3 is het esdek geheel ver-
stoord/verdwenen, in de overige boringen is een (restant) esdek aangetroffen. De top van het
onverstoorde esdek is tussen 130 en 180 cm -Mv (4,76 m en 5,10 m +NAP) aangetroffen. De top
van het dekzand is in 4 van de 6 boringen afgetopt door het esdek. In twee boringen (1 en 3) is
een B-horizont aangetroffen. In drie boringen is onder het esdek alleen nog een C-horizont aan-
wezig. De top van het onverstoorde dekzand bevindt zich tussen 135 en 200 cm -Mv (4,57 m en
5,00 m +NAP). Het dekzand wordt gerekend tot Formatie van Boxtel, laagpakket van Wierden.
- 2. Indien het bodemprofiel niet intact is, wat is de aard, en diepte en omvang van de verstoring?*

In het plangebied zijn drie niveaus / lagen aangetroffen: een opgebracht/verstoord pakket, het
esdek en het dekzand. Het opgebrachte/verstoorde pakket is alle boringen direct onder de
bouwvoor aangetroffen. Het is onduidelijk in hoeverre dit pakket is verstoord (bijvoorbeeld
door afgraven), maar aangenomen wordt dat dit pakket verstoord is door recente ingravingen.
Het esdek is in 4 van de 6 boringen is een esdek aangetroffen. In de boringen 2 en 3 is het
esdek geheel verstoord/verdwenen door ingravingen vanuit het opgebrachte/verstoorde pak-
ket. In alle boringen is dekzand aangetroffen. In de boringen 1 en 3 is een B-horizont op een
C-horizont in het dekzand aangetroffen. De A-horizont is waarschijnlijk volledig opgenomen in
het bovenliggende esdek of opgebracht/verstoord pakket. In de overige boringen 4, 5 en 6
gaat het esdek of opgebracht/verstoord pakket abrupt over in een C-horizont. In deze borin-
gen is het dekzand derhalve verstoord tot in de C-horizont.

De omvang van de verstoringen kon op basis van het booronderzoek niet bepaald worden.
- 3. Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het
veldonderzoek bevestigd?*

Op basis van het bureauonderzoek gold een hoge verwachting voor de aanwezigheid van ar-
cheologische resten uit de perioden Laat Paleolithicum t/m Nieuwe tijd. De archeologische
resten worden in (de top van) de pleistocene afzettingen (het dekzand) of in een opge-
bracht/verstoord pakket (in het geval van archeologische resten behorende bij landgoed Hy-
depark) verwacht. Tijdens het veldonderzoek is een opgebracht/verstoord pakket op een es-
dek op dekzand aangetroffen. Derhalve kan de hoge voor archeologische resten uit de perio-
den Laat Paleolithicum t/m Nieuwe tijd deels gehandhaafd blijven.

4. *Indien de archeologische verwachting niet kan worden bevestigd, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?*

Tijdens het veldonderzoek is een opgebracht/verstoord pakket (op een esdek) op dekzand aangetroffen. In het dekzand is geen A-horizont aangetroffen. Deze horizont is waarschijnlijk opgenomen in het bovenliggende esdek of opgebracht/verstoord pakket. Het vondstniveau wordt in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en deze is derhalve opgenomen in het esdek. In het plangebied worden voornamelijk nog grondsporen verwacht (in de top van de C-horizont). Voor de periode Laat Paleolithicum t/m Neolithicum kan de verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen naar beneden worden bijgesteld, aangezien deze voornamelijk uit een vondststrooiing bestaan. Diep ingegraven sporen kunnen echter nog steeds worden aangetroffen in de C-horizont.

5. *Is in het plangebied een intact potentieel vondstniveau aanwezig en zo ja, komt dit overeen met het op basis van het bureauonderzoek verwachte potentiële vondstniveau?*

In het plangebied zijn drie niveaus lagen waarin eventueel archeologische resten aanwezig kunnen zijn.

In het opgebrachte/verstoorde pakket kunnen resten die samenhangen met landgoed Hydepark aangetroffen worden. In 4 van de 6 boringen is een esdek aangetroffen. In dit niveau kunnen resten verwacht worden die samenhangen met het middeleeuwse gebruik van het plangebied. Daarnaast kunnen in dit niveau ouder vondstmateriaal worden aangetroffen dat origineel in de top van de pleistocene afzettingen (dekzand) voorkwam.

Ten slotte zijn pleistocene afzettingen (dekzand) aangetroffen. In 2 van de 6 boringen zijn aanwijzingen voor bodemvorming (B- op C-horizont) aangetroffen. Dit wijst op een deels intact niveau. In de pleistocene afzettingen kunnen resten verwacht worden uit de perioden Laat Paleolithicum t/m Nieuwe tijd (maar waarschijnlijker Laat Neolithicum t/m Middeleeuwen).

6. *Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?*

Tijdens de veldinspectie zijn in de directe omgeving van het plangebied archeologische resten die samenhangen met landgoed Hydepark aangetroffen. Het betreft onder andere een waterkelder direct ten noordwesten van de Oranjerie. Op basis hiervan worden resten uit de periode van landgoed Hydepark (Nieuwe tijd) verwacht in het plangebied. Deze resten zullen waarschijnlijk bestaan uit (bak)stenen structuren. De exacte ligging en omvang is op basis van onderhavig onderzoek en de aard van de resten niet te bepalen.

In boring 1 zijn in het esdek enkele fragmenten leer en/of textiel aangetroffen. Het is onduidelijk in hoeverre deze wijzen op de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Deze resten wijzen echter op goede conserveringsomstandigheden in het esdek.

7. *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied? En hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot*

een minimum worden beperkt?

In het opgebrachte/verstoorde pakket kunnen resten die verband houden met landgoed Hyde-
depark worden aangetroffen. Deze resten kunnen vanaf het maaiveld in het hele plangebied
aangetroffen worden. Eventueel aanwezige resten uit deze periode worden, door de ondiepe
ligging, bij graafwerkzaamheden bedreigd. Daarnaast kunnen vindplaatsen uit de Middeleeu-
wen in het aangetroffen esdek worden verwacht. Dergelijke vindplaatsen worden vanaf
130 cm -Mv (boring 4) verwacht.

Ten slotte kunnen vindplaatsen uit de periode vanaf het Laat Paleolithicum aanwezig zijn in
de top van het dekzand, direct onder het esdek. Dergelijke vindplaatsen worden vanaf 135 cm
-Mv (boring 4) verwacht.

8. *Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden
en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een
selectiebesluit?*

Indien enige graafwerkzaamheden (dieper dan 0 cm -Mv) plaatsvinden, wordt geadviseerd om
vervolgonderzoek te laten plaatsvinden in de vorm van een archeologische begeleiding.

5.2 Conclusies

Op basis van de onderzoeksresultaten en de voorgenomen bodemingrepen (§ 1.3) wordt de kans
dat er door de geplande werkzaamheden archeologische resten worden verstoord groot geacht.

Tijdens het verkennend booronderzoek is de bodemopbouw en de mate van recente verstering
van de bodem van het plangebied in kaart gebracht. Zoals op basis van het bureauonderzoek
reeds verwacht werd, bestaat de opbouw van het plangebied uit een 70 cm tot 165 cm dik opge-
bracht/verstoord pakket (op een esdek) op dekzand. Waarschijnlijk is het opgebrachte/verstoorde
pakket (deels) ontstaan tijdens de aanleg van het landgoed Hydepark. In dat geval zouden in het
opgebrachte/verstoorde pakket nog resten van historische tuinaanleg aangetroffen kunnen wor-
den. Derhalve kan de hoge verwachting voor archeologische resten uit de Nieuwe tijd gehand-
haafd blijven.

Vanaf 135 cm -Mv is in 4 van de 6 boringen een esdek aangetroffen. In dit esdek kunnen resten
uit de Middeleeuwen worden aangetroffen. Op basis van het aantreffen van leer en/of textiel in
het esdek wordt verwacht dat de conservering van vondsten in deze laag goed is. Derhalve kan
de hoge verwachting voor archeologische resten uit de Middeleeuwen gehandhaafd blijven.
In alle boringen is vanaf 130 cm -Mv dekzand aangetroffen. In het dekzand is in 2 van de 6 bo-
ringen een B-horizont waargenomen. In het dekzand is geen A-horizont aangetroffen. Deze bo-
demhorizont is waarschijnlijk opgenomen in het bovenliggende esdek of het opgebrach-
te/verstoorde pakket. Het vondstniveau wordt in de top van het dekzand verwacht (A-horizont) en
deze is derhalve opgenomen in het esdek of het opgebrachte/verstoorde pakket. In het plange-
bied worden voornamelijk nog grondsporen verwacht (in de B-horizont of de top van de C-
horizont). Voor de periode Laat Paleolithicum t/m Neolithicum kan de verwachting voor het aan-

treffen van vindplaatsen naar beneden worden bijgesteld, aangezien deze voornamelijk uit een vondststrooiing bestaan. Diep ingegraven sporen kunnen echter nog steeds worden aangetroffen in de C-horizont. Derhalve kan de verwachting voor vindplaatsen uit de periode Laat-Neolithicum t/m Nieuwe tijd gehandhaafd blijven.

5.3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt aanbevolen om geen graafwerkzaamheden dieper dan 0 cm -Mv te verrichten. Indien dit niet mogelijk blijkt wordt geadviseerd om een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (IVO) karterende fase, bestaande uit een archeologische begeleiding uit te laten voeren. Een archeologische begeleiding behoort conform de KNA plaats te vinden op basis van een goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Dit PvE dient voor aanvang van het onderzoek te worden opgesteld door een senior-archeoloog en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bevoegde overheid.

Over dit advies kunt u contact op nemen met de bevoegde overheid, in deze mevrouw Luksen-Ijtsma, archeoloog van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Indien u dat wenst, kunnen wij u in dit overleg assisteren.

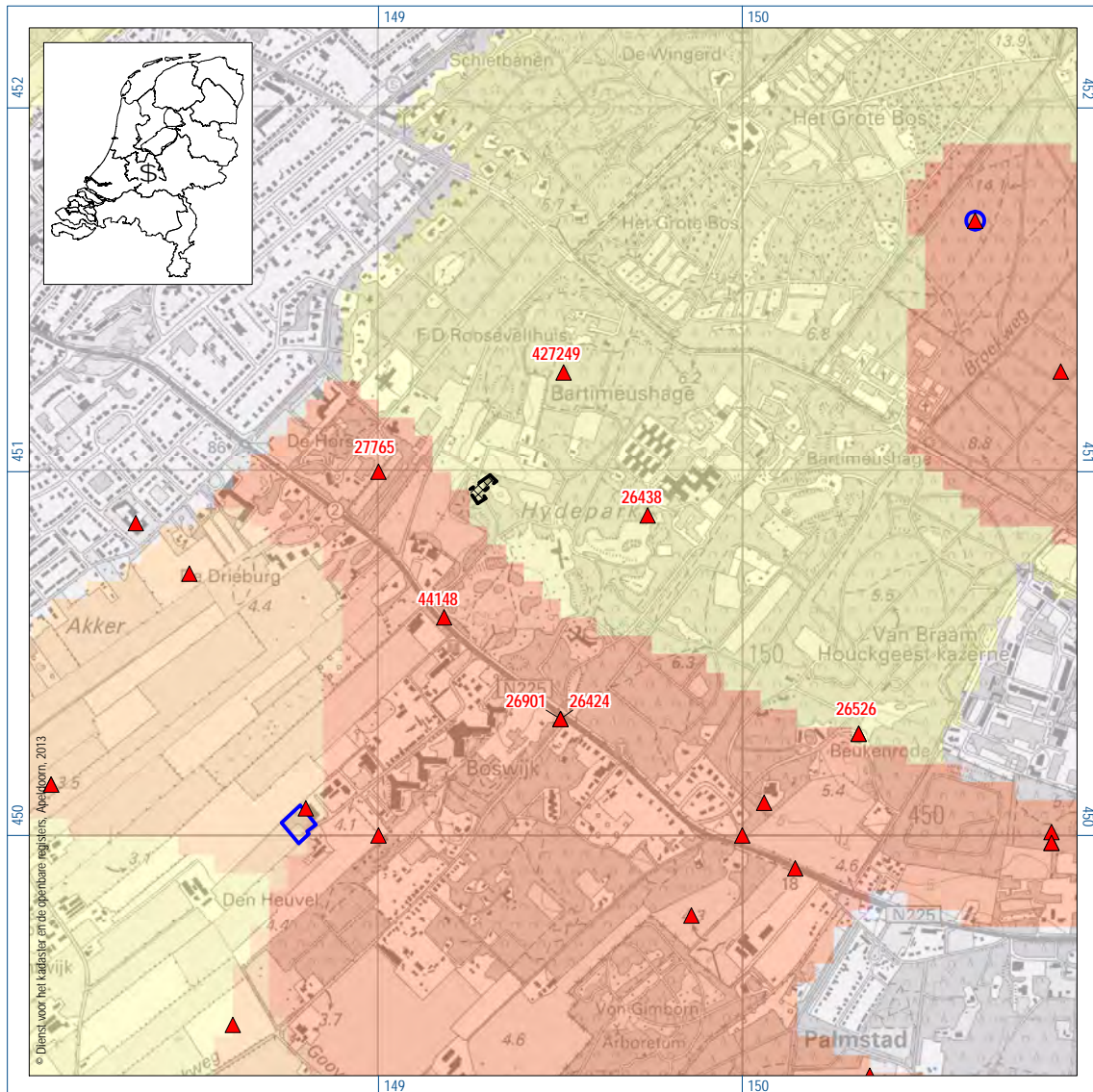
Literatuur

- Bakker, H. de**, 1966. De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland. In *Boor en spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*. Stichting voor Bodemkartering/Pudoc, Wageningen.
- Berendsen, H.**, 2004. *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Blijdenstijn, R.**, 2005. *Tastbare Tijd. Cultuurhistorische atlas van de provincie*. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Botman, A., N. de Jonge & S. van der A**, 2009. Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart inclusief rapportage. *ADC-rapport H033*. ADC-Heritage, Bunschoten.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie *Rapportage Archeologische Monumentenzorg 155*. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (info: www.cultureelerfgoed.nl).
- Jordanov, M.S.**, 2015. Plangebied Nieuw Hydepark (aanleg riool) in Doorn, gemeente Utrechtse Heuvelrug; archeologisch vooronderzoek: een archeologische begeleiding. *RAAP-notitie 5026*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Jordanov, M.S.**, in concept. Plangebied Nieuw Hydepark, gemeente Utrechtse Heuvelrug; archeologische begeleiding. *RAAP-rapport ....* RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Kuipers, S.F.**, 1980. *Bodemkunde*. Eudaboek, Culemborg.
- Laman, M.**, 1995. *Doorn. Geschiedenis en Architectuur. Monumenten Inventarisatie Provincie Utrecht (MIP)*, Zeist.
- Lil, R. van**, 2009. Doorn - Oude Arnhemse Bovenweg 3 (gemeente Utrechtse Heuvelrug) Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek. *ADC rapport 1821*. ADC ArcheoProjecten, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- NITG-TNO**, 2003. *Lithostratigrafische Nomenclator Ondiepe Ondergrond Nederland*. Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Utrecht.
- Raczynski Henk, Y.**, 2007. Plangebied F.D. Rooseveltthuis te Doorn, gemeente Utrechtse Heuvelrug: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase). *RAAP-notitie 2418*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Stiboka**, 1966. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Blad 32 West Amersfoort*. Stichting voor de Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1982. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000. Blad 32 Amersfoort*. Stichting voor de Bodemkartering, Rijks Geologische Dienst, Wageningen, Haarlem.
- Van Hoogevest Architecten**, 2015. *Ontwikkelingsvisie Oranjerie*. Van Hoogevest Architecten, Amersfoort.

- Verbraeck, A.**, 1984. *Geologische kaart van Nederland 1:50 000, blad 39 Tiel West en 39 Tiel Oost*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Verschoof, W.B.**, 2013. Prospectie in het park. Plangebied Nieuw Hydepark, gemeente Utrechtse Heuvelrug; archeologisch vooronderzoek: een geofysisch onderzoek. *RAAP-rapport 2720*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Warning, S.**, 2013. Plangebied Nieuw Hydepark in Doorn, gemeente Utrechtse Heuvelrug; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase), *RAAP-notitie 4545*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

- Figuur 1.** Ligging van het plangebied (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de IKAW; inzet: ligging in Nederland.
- Figuur 2.** De bestaande situatie (boven) en de voorgenomen plannen (onder) in het plangebied (bron: Van Hoogevest Architecten, 2015).
- Figuur 3.** De Ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de Kadastrale Minuut 1811-1832 (bron: <http://www.watwaswaar.nl>). Met een rode cirkel is het toenmalige hoofdgebouw van Hydepark aangegeven.
- Figuur 4.** De ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de finaletekening van Hydepark door de heer H. Copijn (bron: Verschoof, 2013).
- Figuur 5.** De resultaten van het inventariserend veldonderzoek.
- Figuur 6.** De ligging van de putten onderzocht tijdens de veldinspectie.
- Figuur 7.** De resultaten van de veldinspectie, put 1.
- Figuur 8.** Overzicht van put 1 vanuit het noordoosten.
- Figuur 9.** De resultaten van de veldinspectie, put 2 en 3.
- Figuur 10.** Overzicht van put 2 vanuit het zuidwesten.
- Figuur 11.** De resultaten van de veldinspectie, put 4.
- Figuur 12.** Spoor 6 vanuit het oosten.
- Figuur 13.** Spoor 7 vanuit het noorden.
- Figuur 14.** De resultaten van de veldinspectie, put 5.
- Figuur 15.** Spoor 8 vanuit het zuidwesten.
- Figuur 16.** Foto van de tuin voor de Oranjerie met daarop in de achtergrond één van de trappen (pijl) (bron: <http://www.metvanloonnaarbuiten.nl>).
- Figuur 17.** De resultaten van de veldinspectie, put 7.
- Figuur 18.** Spoor 9 en 10 vanuit het noordoosten.
- Figuur 19.** Vierkante opening in spoor 9.
- Figuur 20.** Spoor 10 vanuit het zuidwesten.
- Tabel 1.** Geologische en archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

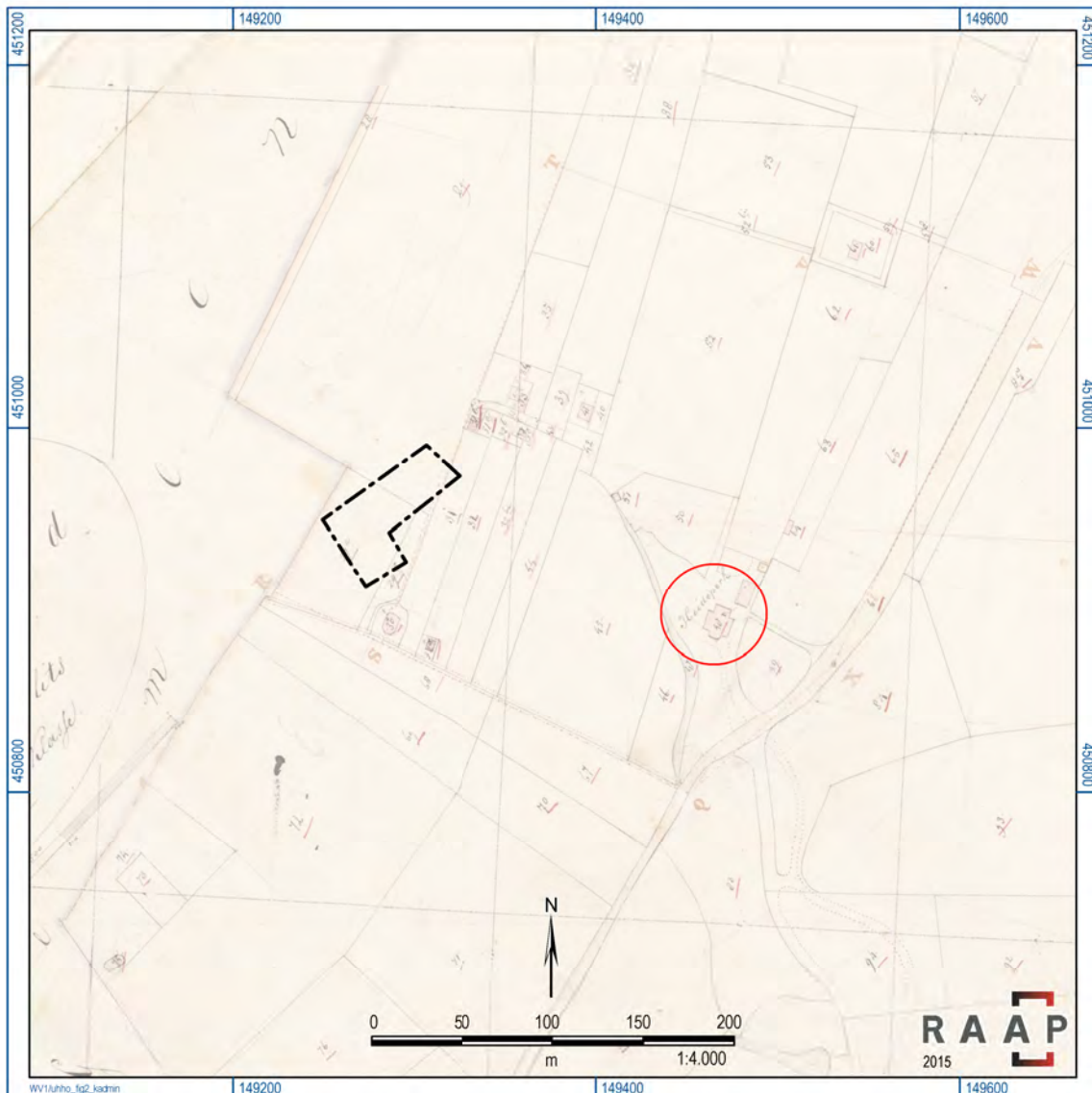

Figuur 1. Ligging van het plangebied (zwart gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de IKAW; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. De bestaande situatie (boven) en de voorgenomen plannen (onder) in het plangebied (bron: Van Hoogevest Architecten, 2015).

Figuur 3. De Ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de Kadastrale Minuut 1811-1832 (bron: <http://www.watwaswaar.nl>). Met een rode cirkel is het toemalige hoofdgebouw van Hydepark aangegeven.

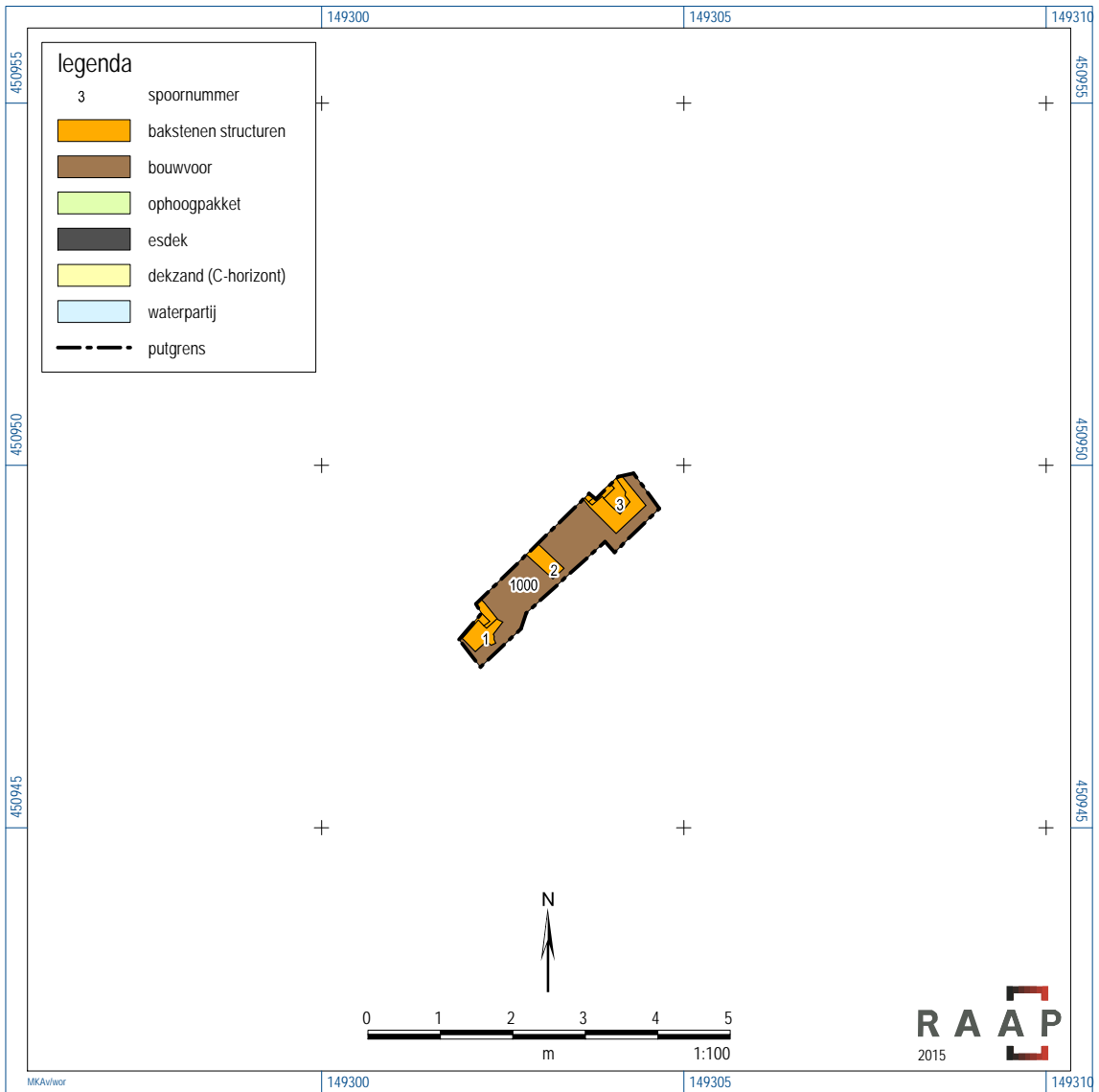
Figuur 4. De Ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de finaletekening van Hydepark door dhr. H. Copijn (bron: Verschoof, 2013).

Figuur 5. De resultaten van het inventariserend veldonderzoek.

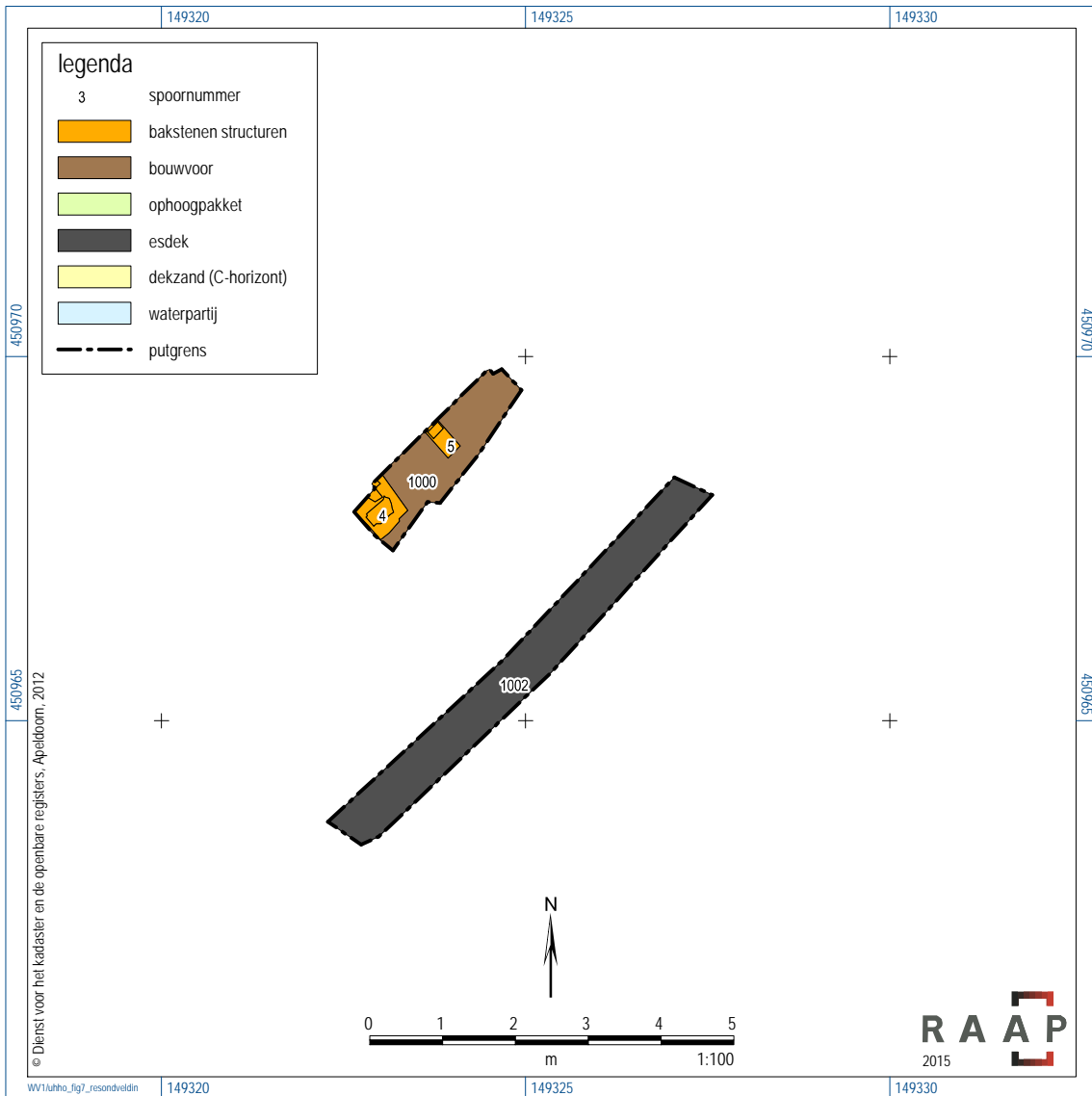
Figuur 6. De ligging van de putten onderzocht tijdens de veldinspectie.

Figuur 7. De resultaten van de veldinspectie, put 1.

Figuur 8. Overzicht van put 1 vanuit het noordoosten.

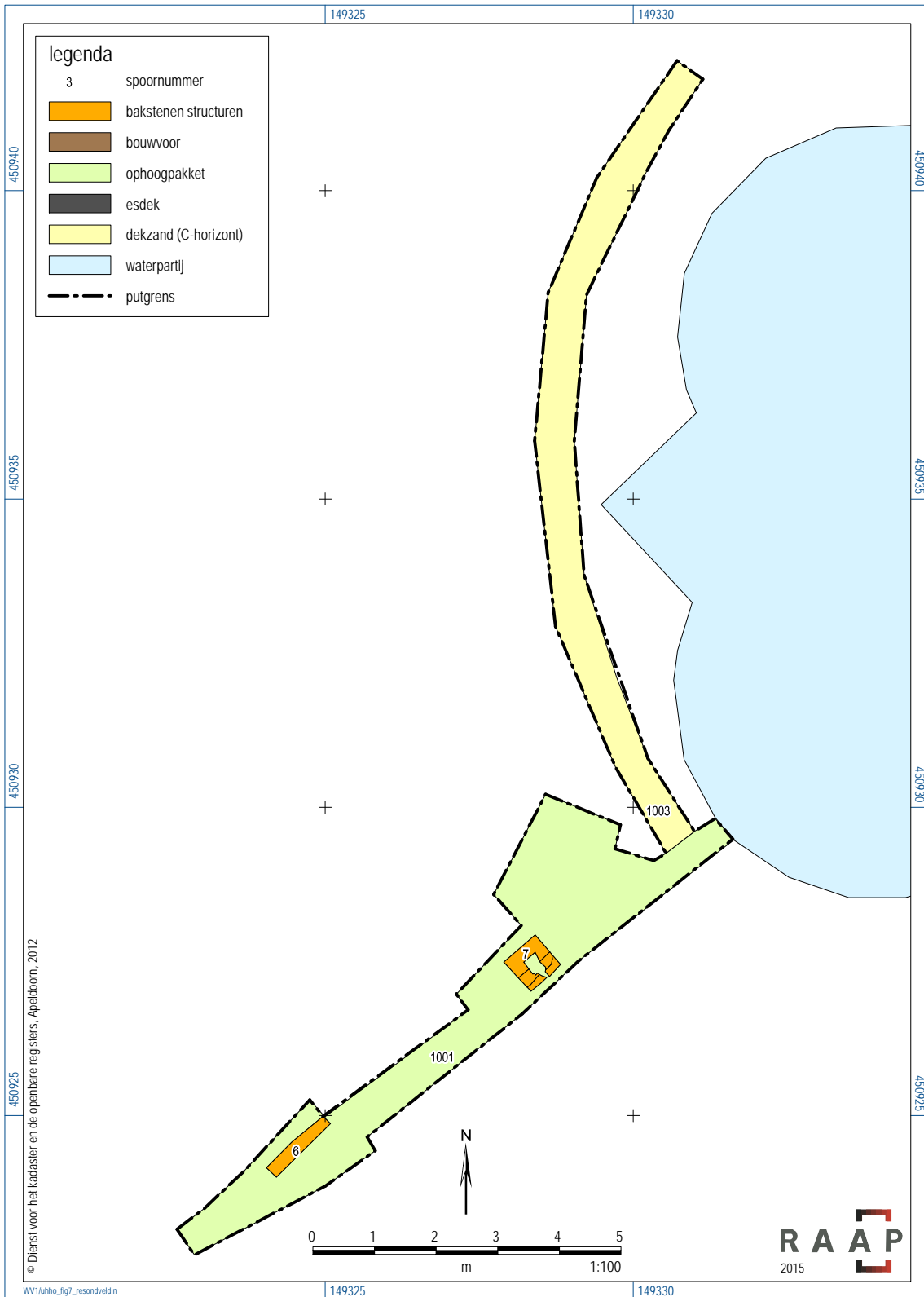

Figuur 9. De resultaten van de veldinspectie, put 2 en 3.

Figuur 10. Overzicht van put 2 vanuit het zuidwesten.

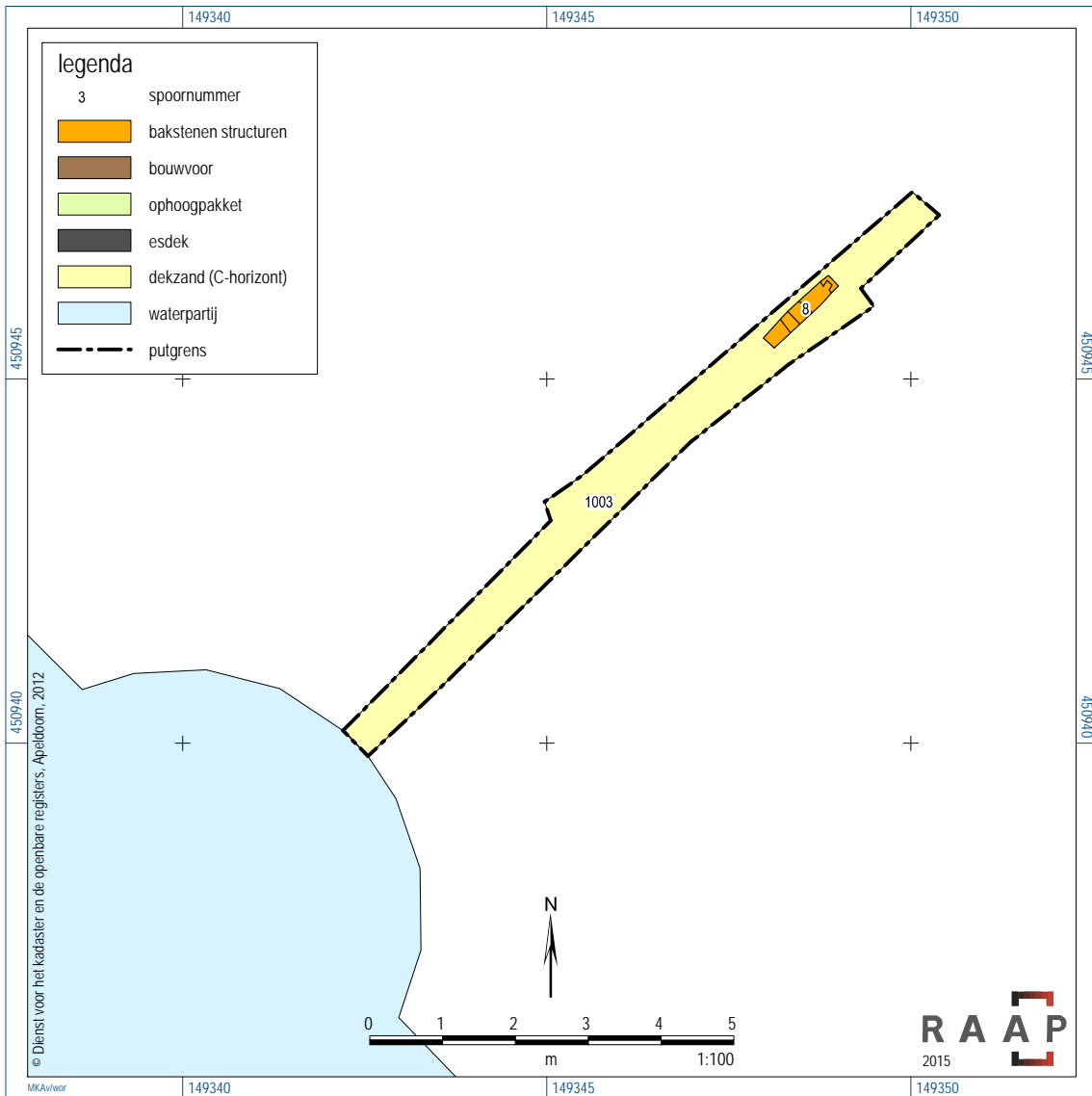
Figuur 11. De resultaten van de veldinspectie, put 4.

Figuur 12. Spoor 6 vanuit het oosten.

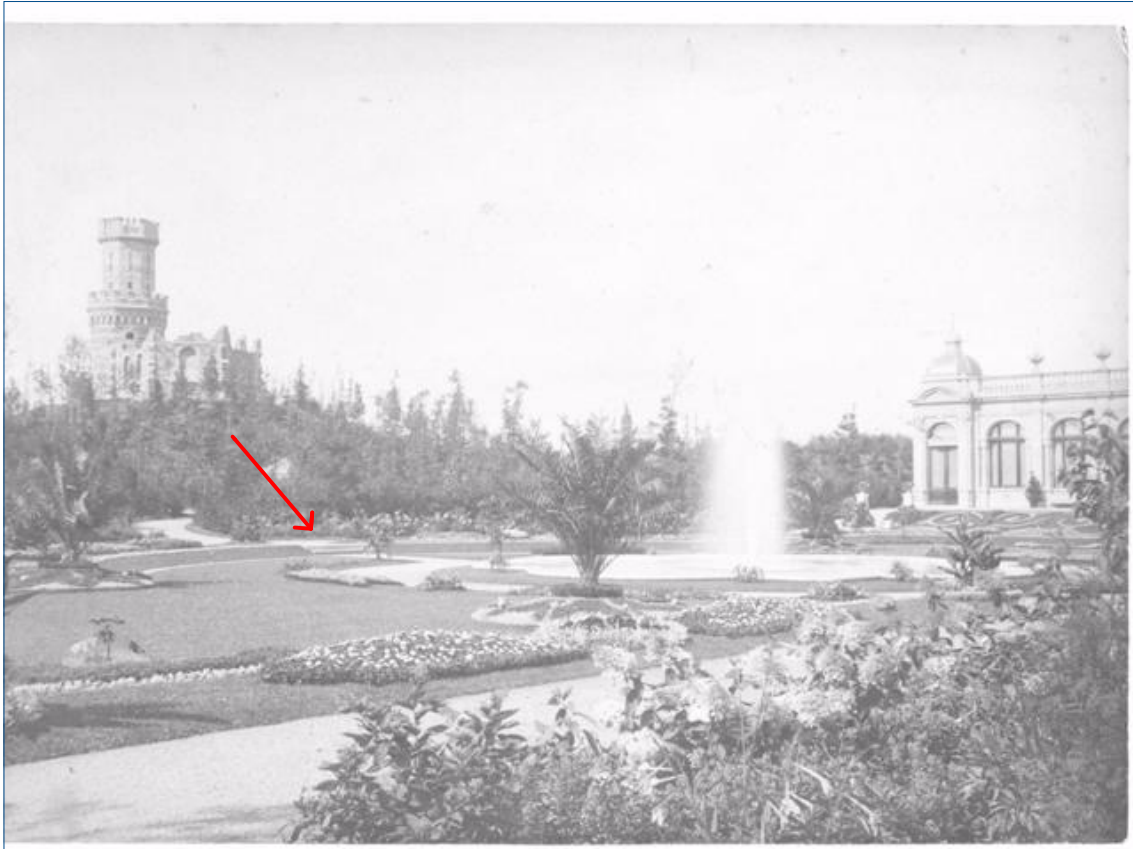
Figuur 13. Spoor 7 vanuit het noorden.

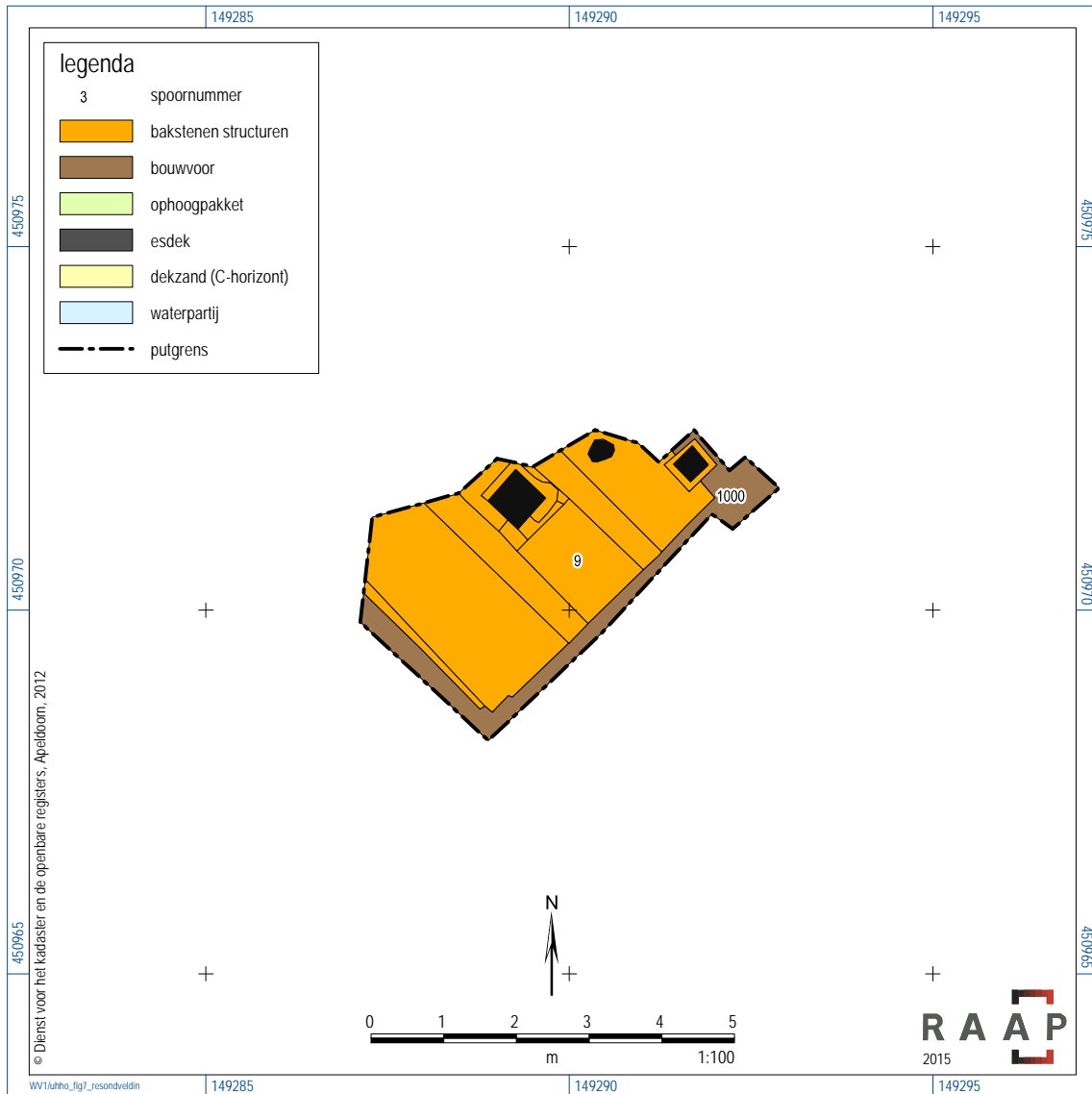
Figuur 14. De resultaten van de veldinspectie, put 5.

Figuur 15. Spoor 8 vanuit het zuidwesten.

*Figuur 16. Foto van de tuin voor de Oranjerie met daarop in de achtergrond één van de trappen (pijl)
(bron: <http://www.metvanloonnaarbuiten.nl>).*

Figuur 17. De resultaten van de veldinspectie, put 7.

Figuur 18. Spoor 9 en 10 vanuit het noordoosten.

Figuur 19. Vierkante opening in spoor 9.

Figuur 20. Spoor 10 vanuit het zuidwesten.

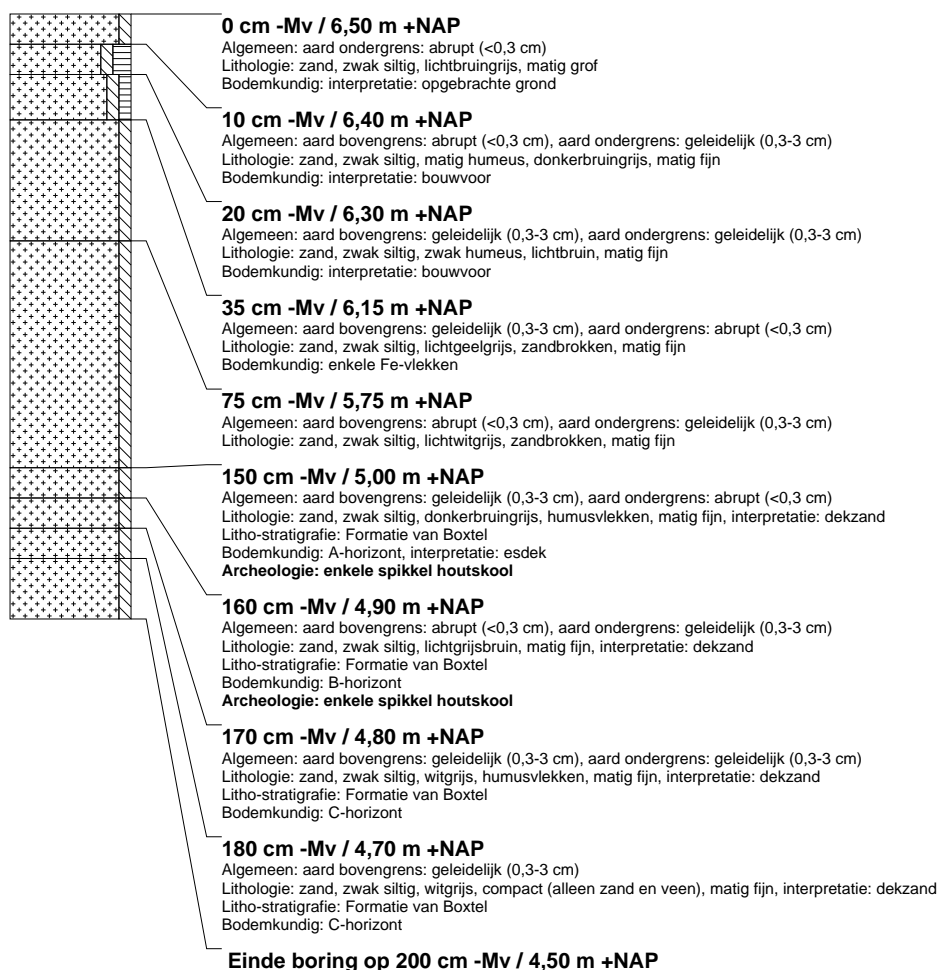
Geologische perioden			Archeologische perioden					
Tijdvak	Chronozone	Datering	Tijdperk	Datering				
Holoceen	Laat Subatlanticum	1150 na Chr.	Recente tijd	1945				
			Nieuwe tijd	C	1850			
	B	1650						
	A	1500						
	Vroeg Subatlanticum	0	Middeleeuwen	Laat B	1250			
				Laat A	1050			
				Vroeg	D: Ottoonse tijd	900		
					C: Karolingische tijd	725		
					B: Merovingisch tijd	525		
					A: Volksverhuizingstijd	450		
	Romeinse tijd	Laat	270					
Midden		70 na Chr.						
Vroeg		15 voor Chr.						
Subboreaal	450 voor Chr.	Ijzertijd	Laat	250				
			Midden	500				
			Vroeg	800				
Atlanticum	3700	Bronstijd	Laat	1100				
			Midden	1800				
			Vroeg	2000				
Boreaal	7300	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850				
			Midden	4200				
			Vroeg	4900/5300				
Preboreaal	8700	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450				
			Midden	8640				
			Vroeg	9700				
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Midden			
						Late Dryas	11.050	
						Allerød	11.500	
						Vroege Dryas	12.000	
						Bølling	12.500	
						Vroegste Dryas	13.500	
						Laat	12.500	
						Jong B	16.000	
						Jong A	35.000	
						Oud	250.000	
	Vroeg Glaciaal	Midden	Vroeg	Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Midden		
							Denekamp	30.500
							Hengelo	60.000
							Moershoofd	71.000
							Odderade	114.000
							Brørup	126.000
							Eemien	236.000
							Saalien II	241.000
							Oostermeer	322.000
							Saalien I	336.000
Belvédère/Holsteinien	384.000							
Glaciaal x	416.000							
Holsteinien	463.000							
Elsterien								

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

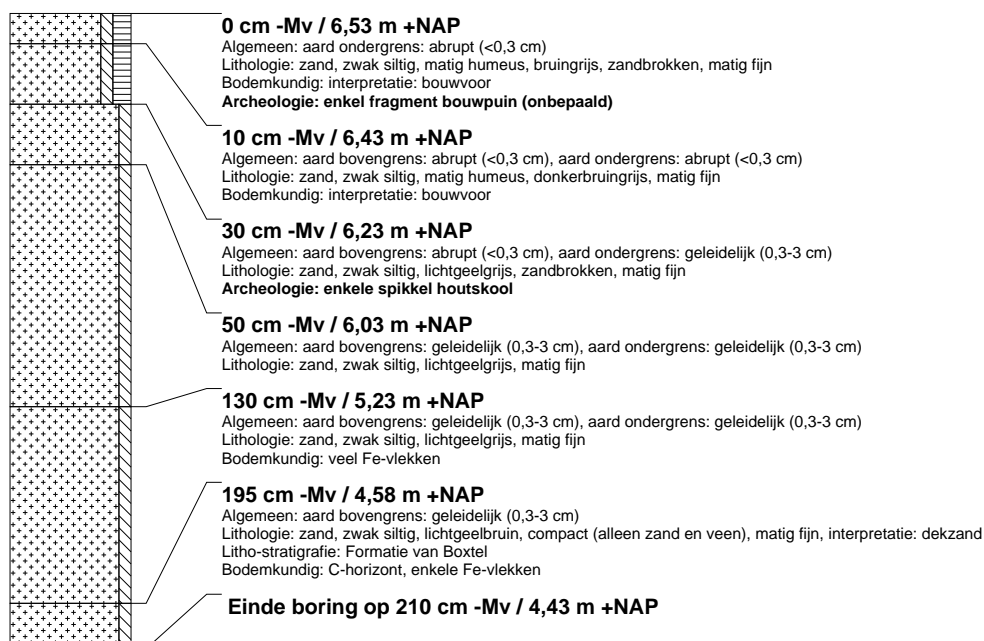
boring: UHHO-1

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.286,58, Y: 450.961,03, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,50, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

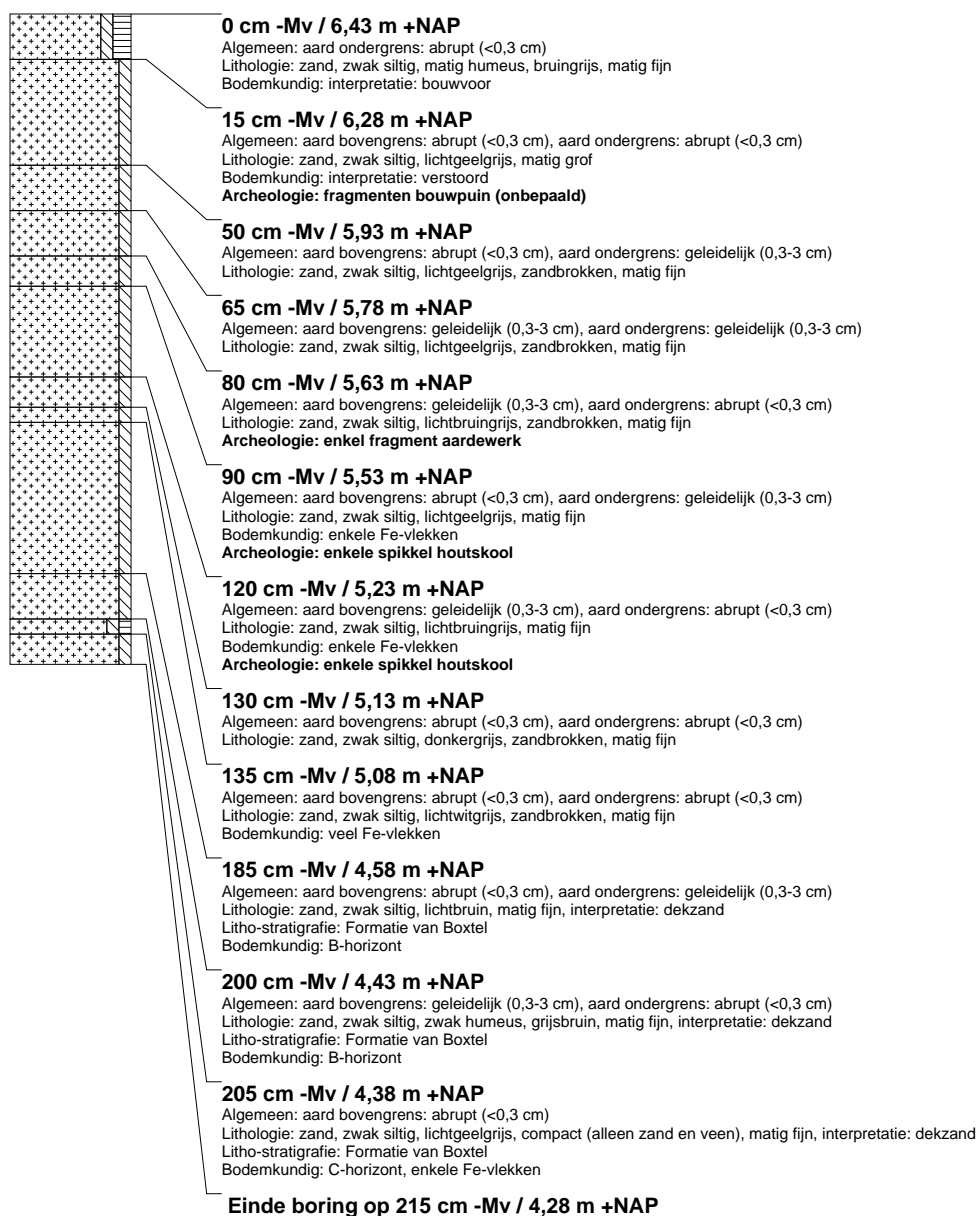
boring: UHHO-2

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.291,64, Y: 450.968,91, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,53, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

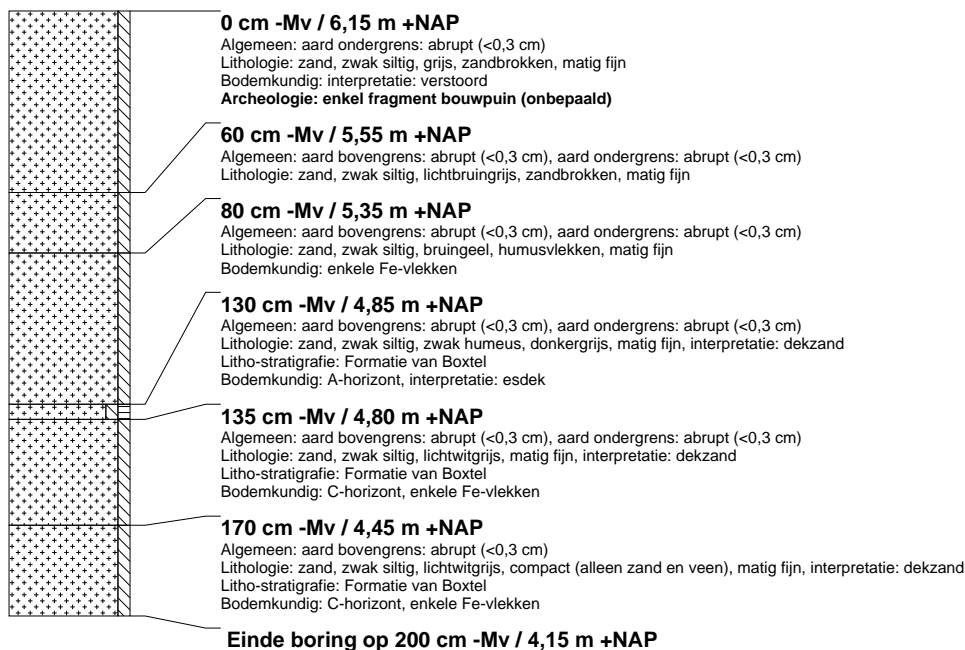
boring: UHHO-3

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.299,43, Y: 450.978,60, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,43, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

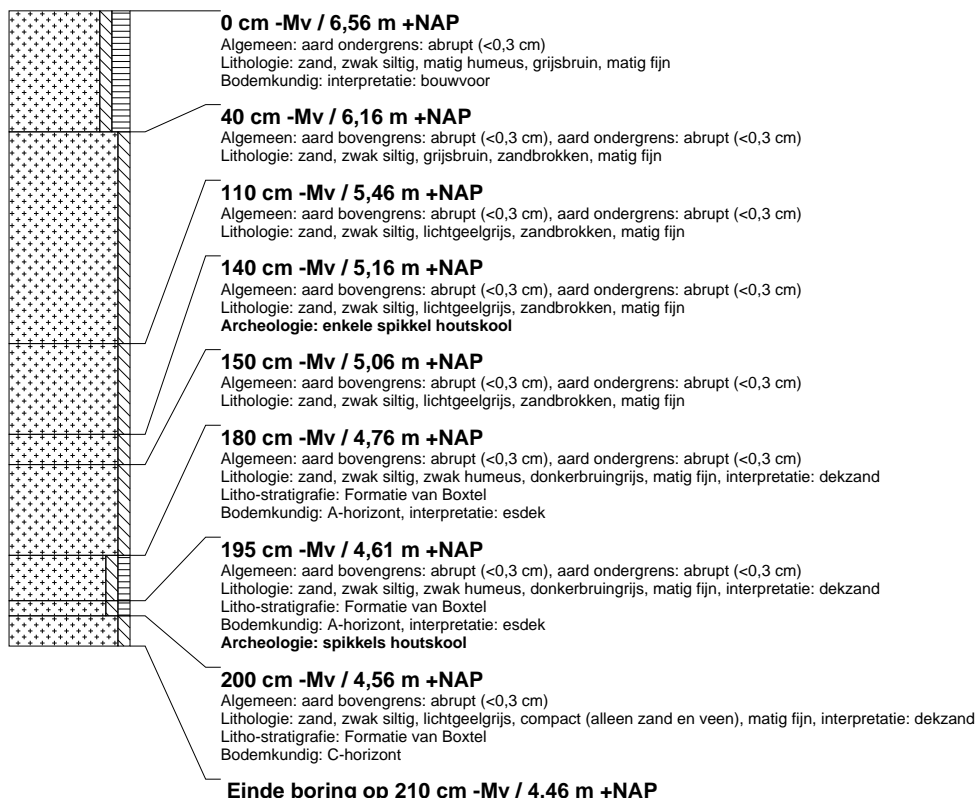
boring: UHHO-4

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.307.71, Y: 450.982.77, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,15, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

boring: UHHO-5

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.277.11, Y: 450.930.09, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,56, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

boring: UHHO-6

beschrijver: WV, datum: 25-9-2015, X: 149.263,55, Y: 450.953,19, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32C, hoogte: 6,60, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Utrecht, gemeente: NUTse Heuvelrug, plaatsnaam: Doorn, opdrachtgever: DPK, uitvoerder: RAAP West

